

Antiquae Lectionis Tomus ...

Bipartitus, In Qvo L. Vetera Monumenta, Nunquam Visa, Pauculis Exceptis -
Quorum Catalogum versa pagina indicat

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1604

1. Engelhardus Abbas de vita Mechtildis Viginis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64177)

Vita
SANCTÆ
VIRGINIS
MECHTILDIS,

PRINCIPIS BERCHTOLDI

Comitis de Andechs

filiæ

Friderici I. Barbarossa Imperatoris

conjugata,

ABBATISSÆ

in Diessen, deinde in Oetilstetten.

AUCTORE

ENGELHARDO

Abbate in Lanchaim

Nunc primum ex membranis m.

s. monasterii Dieffensis

edita.

A

Ad

Ad Lectorem.

DIXI hanc Mechtildis vitam nunc
primum lucem videre. Nam licet D.
Philippus Dobereiner Decanus ad B.
Virg. Monachii, ex Latino Germanica para-
phrasi traduxerit, edideritque, tamen neque Latine
neque auctoris nomine praescripto, unquam
integre, quod ego sciam, prodiit. Noli latere
tantum thesaurum. Grauius conscripta, et
solidis plena virtutibus hac vita virginis est;
ut non immerito quis thesaurum esse censeat.
De Mechtildis parentibus Berchtoldo Comite,
et Sophia, hac Hundius in metrop. Salisbur.
verbo, Diessen. Tertia fundatio facta, anno
1132. iuxta Bullam Innocentii II. Nam alia
fundatio non extat, per illustres Principes,
Berchtoldum Comitem de Andechs, et Otto-
nem Comitem de Wolfrathausen, una cum
uxoribus, Sophia, et Laurita, et liberis earum,
qui arcem suam Damasiam (id est, Diessen)
ver-

verterunt in Monasterium, construentes ibi Ecclesiam, in honorem B. Mariae virginis, dotantes eam mobilibus & praediis, nec non pluribus privilegiis, &c. Hac Hund. Patet Berchtoldū (qui cap. 22. in vita dicitur Comes; cap. 21. dicitur Princeps) fuisse etiam dominum in Dyengen ad Isaram, & cap. 1. Mechtildis nata est in Dieffen, ubi de hac donatione. In cap. 1. dicitur de Imperiali sanguine originem ducere, & cap. 17. vocat Fridericus I. Imp. cognatam.

Quis auctor sit huius vitae, si queras, constanter affirmo esse Engelhardum Abbatem in Lanchaim, cuius Epistola duae, una ad Praepositum, Fratresq; Dieffenses, altera ad Comitissam Abbatissam Dieffensem, in fine vitae erant subiuncta. Nos has ad initium reuocauimus, quò nimirum debebant. indeq; coniectura, ut putamus, certa assequimur, auctorem vitae esse Engelhardum, luculentum sanè & disertum, prudētēq; laudatorem huius virginis. Lanchaim inuenio monasterium ab Ottone Bambergensi fundatum, cuius mentio est 2. tom. Antiqua Lect. in vita S. Ottonis fol. 345.

Sed quia S. Mechtildis Abbatissa fuit in

A 2 Oc-

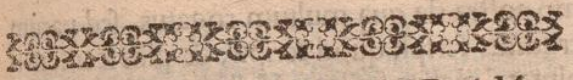
Ad Lectorem.

4
Oetilsteten, sciendum est ex Bruschio lib. de Monast. Germania fuisse Edelstetē, seu Oetilstetin, seu Ottlinsteten pulcherrimum in Suenia cœnobium, Vrspergensi vicinum, medio fermè itinere inter Augustam & Ulmam, fundatum anno Christi 1126. à Domina Gisila Wernheri comitis de Schwabegck & Balzhusen fundatrix Vrspergēsis germana sorore, quæ apud Laugingiacum etiam Xenedochii, & domus vectigalis fundatrix ac edificatrix fuisse celebratur. Subiungit postea catalogum Abbatissarum, quarum prima fuit Gisila; altera S. Mechtildis comitissa de Andechs, Bauara, soror S. Ottonis Episcopi Babenbergensis, octavi, Pomeranorum Apostoli, in Damasiano apud Bauaros monasterio sepulta.

Hac Bruschius, &c.

EPI

EPISTOLA (VIVSDAM
Abbatis.

DOMINO Præposito & fratribus vniuer-
sis in Dyezzē, Engelhardus. paup & mo-
dicus non modicē in Domino valere.
Seruitiū seruiui vobis nescientibus, ne-
scio an & nolentibus, vtinam & patienter feren-
tibus. Thesaurum vestrum prodidi ego, quā so-
ignoscite, hoc cogitantes, quia secretum regis ce-
lare bonum est, Dei autem gloriam reuelare ho-
norificum est. In hoc scrupulus, quod mea non ^{Tob. 11.}
interest prodidisse; vestrū fuit hoc. & fortē cau-
samini cum Esau, quod ego præripui benedi-
ctionem vestram. Si facerem hoc secundo, rectē
causaremini. Supplantauit enim, inquit, me alte-
tera vice. Semel operatus sum pro vobis in scri- ^{Gen. 27.}
bendo vitam beatæ Mæthildis, vtinam benedi-
ctionem patris in ea meruerim. & ipsa sit Rebec-
ca pro me, ne inducat super me maledictionem
pro benedictione. Vtinam Deus alteram Mæ-
thildim mihi det, in qua secundam benedictio-
nem promerear, scribendo verum, laudando
Deum, proponendo exemplum, extollendo mi-
raculum. Hæc facta sunt in Mæthilde vestra, im-

A 3 mō

Handwritten notes on the flyleaf: "SIV 27"

mò nostra. de qua multum rogatus, sed parùm
 eruditus scripsi quod scripsi, & plus fecissem si
 plus vel melius scissem. Vellem apud nos iam &
 alter Apollo inter vos fieri, fiducialiter agens pro
 sancta, essetis & vos mihi Priscilla & Aquila, do-
 centes me quæ nescio, ad hæc fortè scribenda.
 Est tamen locus nobis benedictionis promeren-
 dae, vt omiffa mea suppleatis, errata mea corri-
 gatis, falsa mea deleatis, & laborum meorum
 in charitate vestra gloriam faciatis. Christus est
 Dei virtus & Dei sapientia, virtus infirmis, sa-
 pientia stultis, vtrisque corrigendis ipsius vobis
 officium in me sumite, infirmum supportando,
 stultum emendando. Et hoc cogitate, quia panis
 est, Qui edunt me, inquit, adhuc esurient. sed &
 fons, Qui bibunt me, adhuc sitient. Postremò quia
 sapientia, Qui elucidant me, vitam æternam ha-
 bebunt. & quod prius est, vltimum po-
 nam, lapis est, Qui operantur in
 me, ait non pecca-
 bunt.

Eccles. 24.

INCI-

INCIPIT PRÆFATIO A
quodam Abbate edita de
Lanchaim.

DOMINA Illustra Comitissa N. Frater * E. quondam * Engel-
dictus Abbas, nunc autem pauper Christi in Lanchaim, hardum
orationes peccatoris & seruitium pauperis. intellige.

Rogatus à vobis vitā scribere beata Marbildis Abbatisa, vix au-
deo acquiescere, cum sciā difficile doctis indocti verba placere, qui ad
pōdus & mensuram & rationē more Dei volunt cuncta constituo,
& constituta ostendere. Mallē illos arripuisse opus, & mihi calum-
niandi occasionem vel causam abstulisse. Sed ipsis dedignantibus, &
circa leges vel decreta occupatis, ego rusticandi studiosus vitam
aggrediar samina beata, sanctitatis eius auctorem sanctum inua-
cans spiritum, ut bona quæ illi contulit facere, mihi largiatur edice-
re. Ad omnia illius non attingo, quia nescio. nam vix scitis vix hora
vna vobis assedi, qua capitula nobis recitante collegi. sed nec ipsa
cum videres sua vel aliqua sciri voluit. cum exemplo dominico in-
bens de se taceri, virtutes latere non possent, sed virtus ipsa clama-
ret. Adsit mihi pietas sancta, iuuet immeritum meritis suis, ut si
magistris & sapientibus mundi scribendo displiceo, placeam ei cui se
sancta probavit, quæ in vita laudari noluit, quia timuit.
post mortem, quia non timer pia, laudem
pietatis admittit.

Handwritten notes on the right side of the page, including "SIV" and "27".

INCL.

INCIPIT VITA
BEATÆ METHILDIS
IN DYEZZEN.

I.

METHILDIS nobilis carne, sed mente nobilior de sanguine imperiali duxit originem. Sed genus esse Dei, pluris habuit per pietatem. Ad hanc se totam conuerterat, hanc amulabatur, huic studebat, vt alium patrem suum nesciret, quam Deum, nec aliam matrem, quam illam in qua oblata fuit, Dyezzensem Ecclesiam videlicet, illius Ecclesie tunc magistrant. Equidem de Dyezzen sanguine, inde traxit & sanctitatem, principis terræ filia, & filio Dei cœli in eodem monasterio solenni oblatione desponsata. Sponso suo placere contendit in tantum, vt terrena despiceret, & amaret cœlestia, sciens duobus dominis non posse seruire, nec virginem sequentem amatores ignobiles à nobilissimo posse amari. Audierat à Dauid: Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & concupiscent rex decorem tuum. Et factum est ita. Audiuit in tremore, nunc videt in exultatione. Inclinauit aurem suam humilem, & hilaritatem exhibens obedientiam; & hoc in eam regis excitauit concupiscentiam. Quinquennis intravit monasterium, non pedem posuit foras, non linguam, non animum, sed nec de ore eius auditum est vquam seculare verbum. Dulcis infantula infantilia sua tam mature gessit, vt maturas ætate, non verbo sed exemplo corripere.

Adulca Carne & Vino abstinuit. 12.

Creuit corpore, creuit & mente, creuit & virtute, amplius etiam quam ætate. Audiebat in fortitudine sæpè mittere manum suam ad fortia, domare carnem suam carnis abstinentia; non vt creaturam Dei, quæ bona est, reiceret, sed ne carnem edens carnis vitia nutiret.

suo canticum illud castitatis, canticum charitatis: Regnum mundi & omnem ornatum seculi contempsit propter amorem domini mei Iesu Christi, quem vidi fide recta, quæ sibi spe firmam, dilexi charitate perfecta. Sic Merhildis nostra in medio iuencularum tympanistrarum cantavit in viis Domini, quoniam magna est gloria Domini.

Quod patiens in infirmitatibus fuit. V.

Virtutem virtuti coniunxit, obedientiam patientiæ præferens; omne flagellum infirmitatis à Deo, aduersitatis à proximo, tentationis à diabolo; ad nullum horum murmurans, indignans, vel repugnans. nã cum tentaretur à diabolo, huic se tota virtute opposuit, respuit & contempnit, neminẽ etiã præter eum vnquam inimicũ habuit. Omni maior inuidia, inuidias si quæ fuerunt, charitate superauit, virtute confudit, auctoritate obruit, humilitate prostravit, vt sibi met fecisset, si qua moliretur aliquid contra illam. Nam nobilissima omnium omnibus se fecit ancillam, nulli se præferens, nulli comparans. facta ipsa vas sibi perditum, sed vtile & in honorem omnibus qui erant in domo Dei. Si qua tamen, vt fieri solet, aliquando loqueretur, quod posset offendere, surdis auribus studuit præterire; obdurans aures suas secundum Prophetam, ne audiret sanguinem: sed oculos suos avertens, ne videret vanitates. Silentium tantum indixerat sibi, vt mutam crederes; si verò loqueretur, cum angelo te conferre putares.

E/sai. 33.

Quod mendacium fugerit. VI.

Mendacium sic cauit, sic abhorruit, vt non argueret eam omnis caro, sed & talis esse studuit in conscientia, vt secundum Iob nõ reprehenderet eam cor suum in omni vita sua. Hinc dilecta Deo & hominibus, cum multorum peteretur affectu, multorum munusculis tentaretur, turturi suo turturam se custodiens, contempsit munera, respuit blandimenta, fugit colloquia. Inde & fratres suos Principes vix videre concessit, & tam breuiter, vt puncto eis assedisse suffecerit: hinc eis carior quò eorum colloquia renuit. Sciebat in multiloquio non deesse peccatum. quia vix ad interrogata respondens linguam placabilem lignum vite in se ostendit. Ex hoc non sororem, sed dominam suam eam nominauerunt, coluerunt & honorauerunt.

Quàm districta sibi, aliis pia & clemens fuerit. VII.

Tam, nihil vt proprium, & nihil diceret suum: tam communia faciẽs sua singulis, vt sinzulare nihil pateretur habere præ cæteris;

tam

tam pia, tam clemens erat omnibus, tam patiens, tam compatiens vniuersis, vt cuiuscunque dolorem suum crederet. gauderet denique Pauli exemplo cum gaudentibus, fletet cum fletibus, cum infirmis infirmaretur, & aliorum scandalis vreretur. His cana sensibus, his affectibus sancta iuuenula, aetatem senectutis, vitam immaculatam gessit, maiori placens & minori. Omnibus debita reddidit, praelatis subiectionem, senioribus honorem, iunioribus amorem. Sed & ipsis ancillis rogans imperauit, ne se dominam dicerent, sed sororem. Et sic dum fugeret, non effugit honorem; dum exhibet omnibus, omnium habet vel inuita fauorem.

Quod in magistram eligitur. VIII.

TEsta sub modio, lucerna lucens & ardens, latere voluit; sed voluit, non potuit, posita est super candelabrum, vt luceat intrantibus in domum. Domus illa Dycezzensis viduata est magaistra sua, mœrorum fit & luctus omnium. Sed præ omnibus Mathildis, quæ sece orphanam tunc primùm sentiret, cum vt prædictum est, aliam se matrem habere nesciret, aliam contemneret. Versata sunt consilia de alia substituenda. sed omne tulit punctum qui miscuit vile dulci. Quid vtilius quæque diceret, quid dulcius audiret, quam Mathildis nostra regat, nos gubernet, nobis imperet! Verbum abbreviatum fecit dominus, vocem sequitur effectus, effectum lætitiæ, lætitiæ perseverantia. Mathildis fit magaistra, dolet, renuit, reclamation, quæ nihil iniunctum, nihil rogatum ante renuerat. Cogitur in virtute obedientiæ, obediens opus facit Euangelista, monens & suadens de regno Dei cum fide, cum seruire, cum dulcedine. Saluandæ vni animæ prius intendere, intendit pluribus nunc saluandis; castigans corpus suum, & in seruitutem redigens, ne forte aliis prædicans, ipsa reproba inueniretur, & dicerent ei quasi in occulto, Medice cura te ipsum. Multum ieiunauerat antè, vigilauerat plus, orauerat plurimum; nihil putat se egisse. Accingitur primùm nunc arripiens arma militiæ Dei, arma spiritalia, arma potentiæ Dei, fit altera Iudith pugnatura cum Holoferne; fit Hester Aman hostem pessimum deletura; fit denique Maria cum tympanis & choris populum Dei præcessura. Exhortatur subditas suas: Cantemus Domino, gloriôsè enim honorificatus est, laudans ipsa nomen Domini et in cantico, & magnificas eum in laude; incipiens cum Iesu facere & docere. Prima omnium chorum intrauit, ad opus confedit, & disciplina tenax omnia pietate

M. J. S. J.
m. h.
SIV
27

1. Cor. 9.

Judith 13.

Hester 7.

Exod. 15.

AB. 1.

1. Tim. 4.

permiscuit, sciens secundum Apostolum: quia corporalis exercitatio ad modicum utilis est. Nulla in victu, nulla in vestitu differentia fuit, non quod ipsa vilioribus utebatur; nec posset inter alias aliunde dignosci: nam veste non immunda quidem, sed omnium viliori. Signum cognitionis eius humilitas & hilaritas vultus tam nobilis, tam insignis, in eo ut angelum exhiberet; tam grauis, tam matura, ut nihil petulantia, nihil leuitas coram ea præsumeret. Sic denique se, sic suas egit, ut schola Christi esset domus illa, tam Deo coniuncta per amorem, ut secundum Prophetam nullius os loqueretur opera hominum, & quisque adueniens, audiens, & recedens verè testaretur: quia Deus est vobiscum. hodieque Mæthildis quasi viuens in corpore, est eius sanctitatis exemplum.

Quod in Abbatissam eligitur in Octilsterin. IX.

AVrum fuit Mæthildis nostra, quod per ignem transierat: purum visum est omnibus, etiam in coronâ summi regis gloriosè transferendum, malleis productum, sed adhuc melius producendum. Non suffecit Deo, quod laborauerat; ad laborem denuò vocat eam, acquirere sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorû operum, & vocare non plebem Dei, plebem Dei. Erat domus vna de antiquis Ecclesiis, nobilis in personis, diues in substantia, cuius abierat Abbatissa, & religio simul decesserat, vel ante ipsam, vel cum ipsa. Est enim solitum & iustum Dei iudicium, ut negligentia disciplinæ certissimum sit rerum & facultatis excidium. In illis diebus non erat Rex in Israël, & vnusquisq; quod sibi rectum videbatur, hoc faciebat. Fuert domus dilapia, dilapidata substantia, sublata disciplina. De restauratione cogitabant, quibus id curæ, vel cordi fuit, ut in loco Dei Deus haberet gloriam, refloresceret disciplina, desinerent vitia, virtutes denuò plantarentur. Quæsitum est, per quem istud fieret, & nemo inuentus est dignus, qui aperiret librum, nisi leo de tribu Iuda, & Mæthildis eius ancilla Dyezzenis magistra. Hanc eligant, aiunt Principes, in hanc suadet antistes, huic obediemus, inquit, sorores, hanc eligimus, hanc petimus, dicunt omnes. Fit electio, fit exultatio. Aclamatur, Deo laus & gloria, imprecantur electæ fausta, domui pax, rebus abundantia, moribus disciplina. Affuit huius Deus agendis, mouendis & promouendis, & beato fine complendis. Mittit pro ea electionis titulus pontificalis, commendat authoritas, iunguntur Principum preces, sororum humilis, & deuota petitio, totius familiae supplicatio, sed & pro-

provincia seruendi larga promissio. Omnia hæc in comitatu nuntiorum, commendata literis, firmata testimoniis, approbata personis. Venit ad locum, aperiunt nuntium, dant nuntiis litteræ testimoni-um, quorum nobilitas pluris potuit esse, quàm scriptum. Domum fama percolauit & inuadit omnes meos, quòd thesaurum vix inuentum, & optimam margaritam essent amissuræ, cuius amore amor Dei coaleuerat eis, vt alios amores nescirent, nisi Dei tantum & Mechthildis. Petio venit ad ipsam, erubuit, renuit, reclamauit, posuerunt me, in-quiens, custodem in vineis, vineam meam non custodiri: satis est mihi in iudicium vnam non custodisse, quàm post hanc illam quoque negligere. Præualuit enim episcopalis authoritas quam iuuat nuncio- rum & actorum facundia, vt cederet, & fieret voluntas Dei maior quàm sua. Sorores tamen & familiæ persisterunt in tristitia, damnum intelligentes maximum, vnaquæque profectum sui quem habuit in eius præsentia. Acquiescit altera Rebecca, vadit cum pueris Abraham, venit ad Isaac filias ei paritura non paucas, qui & occurrit ei ad puteum viuientis & videntis. Illic inuenit eum possidens in patientia ani- mam suam. siquidem & Rebecca patientia ducens ad risum qui est Isaac, deambulans ad puteum viuientis & videntis scripturæ. nam a- lius risus non est viuientis, nisi qui de promissione sermonis Dei. Sed nec videntis, nisi cuius reuelat oculos Deus, vt consideret mirabilia de lege Dei. Sic proficiscitur Rachel altera, oues patris sui ad aquare nam gregem ipsa pascibat, illa pecorum, ista hominum. & ecce Iacob hau- riens ei aquam de puteo, & ad aquans oues cum ea, faciensque; reduci ad pascua. Nunquid non & Sephora fuit, quam Moses à pastoribus vio- lentis defendit, vt gregem cum ea pariter ad aquaret, postremò & pa- sceret? Hæc in figura illis contigerunt. Mechthildis pro tribus illis, Isaac dico, & Iacob, atque Mose, Christum habuit, gregem secum pascen- tem pane illo, qui descendit de cælo, & dat vitam mundo; ad aquan- tem illo etiam de fonte, qui de Paradiso egreditur, & deinceps in qua- tuor capita diuiditur, quia in quatuor principales virtutes sese parti- tur. Ad hunc proficiscitur domina Mechthildis cū Regina Saba audire sapientiam Salomonis, ostensura se amicam, columbam, formosam, non suis meritis, sed dono gratiæ Salomonis. proficiscitur, inquam, letantibus & exultantibus, qui eam deducerent; silentibus & lugenti- bus, qui eam dimitterent. Quis perdat aurum, & auri massam nõ do- leat? quis margaritam fulgentem, & gemmam carbunculi pretiosam; & æquanimiter ferat? Id tibi cogita de Mechthildi. Sed quòd grauius est

est illis illam amisisse. sed quid viam prolongem longam satis, & non hanc in sua deducā? suis exhibeam? Venit expectata, & benedictio Domini cum ea. Excipitur cantu lætitiæ, osculis exultationis, familiaria in amplexu novæ matris irruunt filia, sed & tota clientela inclinatur ante faciem dominæ. Defertur ad requiem: sed non est requies ubi videt laborandum, nec sine labore grauibus damnis consulendum. Induit animum viri, mulier fortis, cuius pretium non prope, sed procul & de vltimis finibus inuenitur. Laborat ac si nihil egerit prius, & laborem lætitiæ sequutus est fructus.

Prou. 31.

Qualiter vixeris in regimine. X.

Causam cum hominibus pugnandi non habuit prius, nec agere terrena cogebatur: nunc ad nutum eius cuncta pendebant, & de Maria Martha effecta fuisset, nisi ad pedes Domini optimam sibi partem elegisset. Vnde & respondit Dominus pro ea, providens illi sue sollicitudinis solatia, viros foris, sorores intus conlaborantes, & fideles & prudentes in rebus agendis, supponentes se totos in parte sollicitudinis, & dominæ deferentes plenitudinem potestatis. Soror Mathildis cõtendit appellari sine dominæ adiectione; altum omne contempsit in nomine; sed vsus exegit domus, & Monasterii regula, vt domina vocaretur & Abbatissa. Ad hoc nomen habuit ordinari, & ab Episcopo solenniter benedici, ad quod vtique non consensisset, nisi & domum suo jure minuere, & domum ei in se respuere timuisset. Consensit ergo: benedicta est, & benedictione aucta, aucta dico per gratiam, sublimata ad gloriam, non tam nominis, quam consummata virtutis. Videres in ea pleno plenius adiici, perfecto perfectius, & delicias præteriti temporis noua carnis castigatione redimere putaretur ab eo, qui nesciret in quanto prius rigore vixisset. Ceterum ita domuerat carnem, vt iam non contra spiritum concupisceret, sed tanquam domino ancilla seruiret, non nolens, aut coacta, sed volens & spontanea, & virtutis suauitate delectata. Cantabat ergo in visis Domini, quoniam magna est gloria Domini, dicens Deo in orationibus suis, in via testimoniorum tuorum delectata sum, sicut in omnibus diuitiis. Hoc fecit, hoc docuit & eodem affectu post se gregem suum traxit, similis ipsa mulieri Euangelicæ, quæ in sata tria misit fermentum, donec fermentaretur totum. Notamè facile inchoati: nam durum assueta relinquere, & licet illas illicitas illicitis magis velle prohibere: sed phibitæ sunt Dño Abbatissæ cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. Quaribus

Ps. 118.

ar. 23.

quibus? Primum signum quod sancta dedit, ipsa fuit, Iuuenula nobilis, forma herilis, visu amabilis, talis erat in moribus, talis erat in motibus, talis eloquio, talis contubernio, ut non argueret eam omnis caro; sed nec mentiri aueret fama de illa, quod maximū est decus testante S. Ambrosio, quo commendatur virgo. Talis fuit mater Dei *Ambrosi*
 Maria, talis & Mæthildis pedissequa eius, imitans eam in omni disciplina, imitās eam, dico, vsq; ad partū illū diuinū, qui Mariæ fuit singularē priuilegiū, & ei præ confortibus suis plenitudine gratiæ sequētrati. Ceterum qui Mariæ filius hic Mæthildis est sponsus, tam dulcis ei, ut nihil nō dulce crederet, non suauē reputaret, in quo illi placere potuisset. Ad suadendū tam efficax fuit, ut durissima corda moliret, & sermone verbi salutaris leues quasq; ad maturitatē corrigeret & diceret correpta illud B. Job: Quæ prius tægere nolebat anima mea, nunc præ angustia cibi mei sunt. Sic fecerat timoratas, sic vitæ præteritæ poenitētes, ut audirent ab Apostolo: Quæ ergo fructū habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. At ipsa timoris Dei forma erat illis in mandatis eius seruandis, in tantū, ut cum S. Job dicere posset: Semper quasi tumētes super me fluctu timui Deum, & pōdus eius ferre non potui. Hinc faciles erāt sic cti, & quidquid esset retortū vel recurū, redegit ad lineā, ad normā reuocauit, in pondere, mēsurā, & ratione cuncta constituens, & poēticiū illud apud se dicens: Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines, Quos vitra citraq; neq; consistere rectū. Recto sic intendit Mæthildis, ut misericordiā & iudiciū cantaret Dño: Sed vno dono misericordiā si per exaltaret iudicio. Sic moderatur omnia, sic singula separatur, ut & fortes plus laboris pro Deo appeteret; & infirmæ nō refugerēt. dicebat in spiritu discretionis illud Iacob, Si greges meos in ambulādo plus fecero laborare, moriētur cūcti vno die. Fortiter illud Salomonis exhortās ait: quod cūq; potest manus tua facere, tu instāter operare; quia nec opus, nec ratio, nec sciētia erūt apud inferos, quod tu pperas, & cōsolās adiecit: Nō sūt cōdignæ passionēs huius tēporis ad futurā gloriā, quæ reuelabitur in nobis. Itē: momentancū & leue tribulationis nostræ supra modū in sublime aternū gloriæ pōdus operatur in nobis. Sed & illud admirās: Quod oculus nō vidit, nec auris au diuit, nec in cor hōis ascēdit, q̄ pparauit Deus diligētibus se; q̄, inq; talia sunt, & tanta, ut p his leue sit ferre vigilias, ieiunia, vel quælibet aspera. Hoc vita probauit & lingua, apponēs manū linguæ, opus verbo; imō digitum superponens ori suo, ut dictis facta præmine-

*Iob. 6.**Rom. 8.**Iob. 31.**Gen. 33.**Ecl. 9.**Rom. 8.**1. Cor. 2.*

mine-

minarent, nec alias doceret, quod plus & prius ipsa non fecisset. Tanta pietatis clementia præerat, ut non verbo vel officii nomine mater haberetur, sed opere & veritate, tantum cuique apud se præbens fiducia, ut nihil eam celarent conscientia suæ, sed instar Adam & Eua sibi nudæ essent, nudæ dico corde, non corpore; puritate, non temeritate; non impudentia, sed innocentia.

Quod apertum Clastrum ipsa reclusit. XI.

ADicit adhuc fructum facere maiorem in gloriam sponsi, accessus prohibere virorum, ut veritas castitatis haberet & ab his testimonium qui foris sunt; nec haberet aduersarius aliquid loqui de eis obrectandi gratia. Loquitur super hoc fororibus, contra dicentes aliquas audit, sed non exaudit. Instat eis loqui de proposito castitatis votum grande professione firmatum, fragilem sexum, multiformem inimicum, nec cum eo in campo congregi feminis tutum, sed iuxta Martini sententiam, satis esse ad laudem, si se intra castra contineant; sædissimum autem si vel illi illas, vel illæ illos frequenter adeant. Flores quoque scripturarum ad castitatem suadendam decerpit multos. odorata sunt plurimæ odorem vitæ ex eis, ad eò, ut sui clausuram expeterent; quædam odorem mortis acciperent, ut claudi omninò renuerent. Venit foras verbum, acceptatum est tãquam à Deo missum, & Deo oratione commissum. Aduocatur Episcopus, panditur verbum prius absconditum; quærentur voluntates; inueniuntur diuersa. Sed postremò præter paucas, omnes post Abbatissam conuersa. Laudes Deo & gratia referuntur, clauduntur volentes, remanere claudi nolentes, dimittuntur voluntati suæ. Tum demum floruit hortus domini, & emissiones eius tanquam paradus malorum punitorum cum pomorum fructibus. Illa prius cum militibus vsitata colloquia versans, ad angelos, & in foraminibus petra, in cauernis maceria versabantur columba, in vulneribus Christi & Angelorum frequentia felices, à se fuerunt occupata. Percurrebant desiderio paradusum, & per iubilas amantates cordibus ferebantur, & sponsum stetitibus inuitabant ad hortum, ut pascatur inter lilia, quo singulis virtutibus sibi quæque; Deo: quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel & fauum ori meo. loqui autem de seculo, amarius esset absinthio. Ita floruit hortus domini, quem conseruat ei Mathildis, adiutorio spiritus sancti, pulcher ad videndum, dulcis ad gustandum, suauis ad odorandum, sed tener ad tractandum. Noua enim plantauerat, & ne in-

Cant. 2.

ne incaute mouerentur lingua seculari, diligenter cauebat. Porro spiri-
ritales viros litteratos gaudebat admittere rigatores, rogans singulos,
effundere phialas suas, & verbo Dei refrigerare plantas suas, fouere a-
reolas, areolas aromatibus cōstas. Sic faciebat Mathildis, dies per sin-
gulos offerens holocausta per singulas, dicens Deo: Perfice vineam *Psal. 79:*
quam plantauit dextera tua, & singularis ille ferus longè sit ab ea: spi-
ritus tuus bonus bonum operetur in ea. Igitur filia Dei à filiis homi-
nū semota, supra homines esse nitebantur, cum Maria sedentes ad pe-
des Domini, & audientes verbum illius, matre super eas latante, quod
laudarentur voce Dei, quia partem optimam elegerant sibi.

Quam frequens in Ecclesia fuerit. XII.

Quid ipsa studii, quid feruoris habuerit, non tacui ante, sed iam
quali de nouo incipiens, & velut aquila inuētē suam in Dei
seruitio renouans, cepit ardua petere, & quasi nō ambulare super ter-
ram, sed dicere cū Paulo: Nostra conuersatio in caelis est. *Ephes. 3.* Frequens in
Ecclesia fuit, verissimè cohærens mente Deo, cōuersatione angelis, co-
habitatione sanctis, quorum se gaudebat adesse reliquiis. Si quis eam
alibi quaereret, non inueniret, sed illic inuentam, pulsare non auderet,
stante super eam sponso, prohibente, & dicente: Adiuro vos filia Ieru-
salem, ne suscitatis, neque euigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit. *Cant. 2.*
Talem se hora orationis exhibuit, vt Deo videretur iniuriam facere,
qui ab eo voluisset eam abstrahere, & ipsum dicere Mathildi: Qui tan-
gite, tangit pupillam oculi mei. Hinc ipsa Deo adhærens, & vnus *Zach. 2.*
cum eo spiritus existens gloriabatur: Læua, inquit, eius sub capite *Cant. 2.*
meo, & dextera illius amplexabitur me, & sic in pace in idipsum dor-
miam & requiescam. Quam suauiter dormiuit, abscondita in abscon-
dito vultus Dei à conuersatione hominum, protecta in tabernaculo *Psal. 4.*
Dei à contradictione linguarum! O felix anima, quoties tibi datum *Psal. 83.*
est ascensionem in corde tuo disponere in valle lacrimarum, & ire de
virtute in virtutem, postremo videre Deum deorum in Syon, & dice-
re cum Paulo: Nos omnes reuelata facie gloriam Domini speculan- *2. Cor. 3.*
tes, in eandem imaginem transformamur de claritate in claritatem,
tanquam domini spiritu. Quoties tibi contigit ad instar Moysi velare *Isue 15.*
faciem tuam ob genas tuas madentes lacrimis accipienti à patre tuo
cum Axa irriguum superius & inferius; & quasi sciscitantibus dice-
re: introduxit me Rex in cellam vinariam, ordinauit in me charita- *Cant. 2.*
tem. Talis existi de conspectu Domini, plena gratiarum, splendens, *& sa.*

C

& sa.

M. S. S. V.
S. I. V.
27

& sapiens, de confortio domini sermonis proficiens cōtemplando & orando magis in Christo, Dei virtute, & Dei sapientia, quam legendo in pagina, vel audiendo magistros in schola. Quoties in lectulo tuo per noctes quæfisti quem diligit, imò quem dilexit anima tua? caritas enim nunquam excidit. Et si ædicula caritatis caro tua in morte deciderit, verum anima tua inter carnem & caritatem media, caritatis adiutorio & veritatis testimonio nunquam non viuit. Gaude & latitare nunc filia Syon cum per speculum & ænigmate vides regem gloriæ: sed quantum in carne ambulanti, & non secundum carnem militanti licuit videre. Sustulisti tamen te super te dicens in corde tuo: O quis dabit pennas mihi sicut columbæ, & volabo & requiescam. Tendebas ad illas cauernas maceriæ, maceriæ ex parte destructæ, ruentibus ex ea lapidibus ignitis, in quorum medio lucifer ille teste Ezechiele ambulauit felix, donec igne Dei flagrauit infelix, cum ignem alienum, hoc est, inuidiam, accendit: vnde & ruit, & tertiam partem stellarum secundum Ioannem post se traxit, & facti sunt de principibus lucis principes tenebrarum, contra quos nobis certamen est, non contra carnem & sanguinem. Hæc meditans Methildis nostra, imò Dei, quia si *cognouim* eam secundum carnem, sed nunc iam non nouimus, & ipsa secundum carnem neminem agnouit, Mihi, inquitens, ad hærare Deo bonum est ponere in Domino Deo spem meam. Quæ retro sunt oblita est, in anteriora se extendens superiora stiens, æterna mēte complectens. Macerie illa angelica oculum suum frequenter exacuit, purgans eum à puluere terreni desiderii, inungens sibi cœlestis sapientiæ, ut sapientiā ipsam videret, componentem omnia, & singulos ordines cœlestium virtutum compositos in sapientia, dispositos in ipsa macerie. O quam illi desiderabile, cogitare sapientiam, attingentem à fine vsq; ad finem fortiter, & disponentem omnia suauiter, ædificantem Ierusalem illam de viuis lapidibus, quæ ex parte regnat, ex parte adhuc exultat, & de exilio reuerfos quotidie recipit, & cauernas illas muri Ierusalem in animabus sanctis reedificat! Attendit mansiones illas multas in domo patris datas pro meritis, sufficientes singulis, abundantes deliciis, perpetuis gaudiis permixtas cum angelis, distinctas gloriis, sed vnitas vinculo, & glutine charitatis. Ire iocundum illi de virtute in virtute, ire, inquam, animo, circuire desiderio templum illud, quod est in cœlo, offerre laudis incensum Deo, singulis quoque ordinibus angelorum dare gloriam de cordis sui sacrificio. Detulit illis animabus beatitudinis vnique laudem, petens intercessionem, & parans sibi cum illis beatitudinis

*Psal. 54.
Cant. 2.
Ezech. 28.*

Apoc. 12.

*Ephes. 6.
Psal. 72.
* Pater
hinc 5.
Methildis
auctari no-
tam fuisse.*

Sap. 8.

diuis fortē. Qui putas fuit illi cum Maria virginum domina, virginū regina: O quoties illi suspirauit, loquēs illi, & releuans se in stratu suo cum illa à malitia sæculi, à laqueis diaboli, ab angustiis incolatus sui, Hanc habuit singulare solatium, hanc contemplationis principem, hanc vitæ suæ formam & ordinem. Per hanc accessit ad spiritum sui spiritus ducem. sed & scripturam sanctam adhibuit magistram, vt hæc potius sequeretur, quàm sensum suum ad contemplationem Dei. His præuis secuta incedere, intrans in sancta sanctorum, corde sancto cōtemplans tabernaculum illud admirabile, exemplar illius quod ostensum est Moysi, & dictum est: Vide, fac omnia diligenter secundum exemplar, quod tibi ostensum est. *Exod. 25.* Mirata est altare aureum, quod est ante oculos Domini, & sub altari animas occisorum; thronum etiam *Apoc. 4.* Dei, cui viginti quatuor illi seniores in suis sedibus assederunt: sed & quatuor animalia scnas alas habentia, & oculis vndique plena: tum etiam illa centum quadraginta quatuor millia, cantum nouum cantantia; sed & sinum Abrahæ animarum sanctarū susceptorem: & postremo turbam illam magnam quam dinumerare nemo potest, ex omnibus populis, tribubus, & linguis, stantes ante thronū, & palmæ in manibus eorum. *Luc. 16.* Hæc & his similia contemplari solebat Mathildis nostra, doctior ipsa in videndo, quàm ego in dicendo: sed & beatorum experientia, quàm inexpertus in scientia. Adhuc libet sequi Abbatissam nostrā intro in atrium regis ingressam: sed fulgorē quo ipsa pascitur, ferre nō sustinens, reuerberatis oculis, ceu cæcutio, & clamo post regem eius: Intra in gaudiū Domini tui: sic enim digna es, & memeto mei, cum bene tibi fuerit, vt suggeras sponso, vt mei meminerit.

Quod in stramine sine plumis iacuerit. XIII.

HOc opus eius, immo otium, nō otiosum in Ecclesia. hoc illi actitare per diem dulcissimū; sed & noctis in hoc plurimum cōsumpsit, vel tempus totum. Vnde nelectus ei blandiretur, & segnior esset ad surgendum, non in plumis, sed in stramine iacuit. sed & stramēta respulsit, nisi fugisset laudem, & libentissimē quicuisset super humū nudam, aut super lapidē, fororibus tamē elementior vbiq; quàm sibi, prouidit lectissimā, puluillos & lintea stratorū & indumentorū mundicias, dicens nihil hoc animabus nocere, si modo non haberentur superba vel superflua. Modum modis omnibus commendabat, quem tamen sibi negabat in beneficiis corporis, corpori nō parendo, seruauit tamen in ceteris, à nulla plus, quàm posset exigendo. Munditias,

- vt predictum est, amavit cum paupertate, atq; vt honesto satisfaceret, noluit videri pauper, sed esse. Saccum ergo palearum pro plumis sub se habuit, qui tectus linteamine pompam ostenderet, & pretium non haberet. Sed quæ cura? Curavit in igna præparatione cor suum domino, quærens in lectulo suo, quem dilexit anima eius, sed non inueniens, surrexit & circuiuit ciuitatē, quærens dilectum; ciuitatē dico illā, quæ sursum est Ierusalem, quæ est mater nostra. O quoties inuenerunt eam vigiles, qui custodiunt ciuitatem, quos sciscitata est, num quem diligit anima meavidistis? Pertransiuit & illos, & inuenit quem diligit anima sua. Ipsum habuit socium, sociam se parauit illi, & adherēs illi vnus spiritus fuit. Quid dico fuit? Est potius amans tūc in spe, sed non in re; tunc in desiderio animæ, nunc saturitate, non quæ fastidiū generat, sed dilectio diligendi perpetuet. Dixit autem cum Isaiā domino, immò sponso. Anima mea desiderauit te in nocte, sed & spiritus meus in præcordiis meis de mane vigilabo ad te. Ita dormiuit, vt diceret: Ego dormio, & cor meum vigilat. Sic illa cum sponso suo vigilauit, vt in palea dormiens palatium cœli somnariet; sed & somnium crederet, & paleam reputaret omne quod mundus iste suspiceret. Vnde & fletibus lauabat lectum suum, & lacrimis stratum suum rigabat. Vigiliis communes anteuenire consuevit, vt principes illos, angelos dico, qui coniungi pfallentibus solent, & non præueniret, inueniretur tamen ipsa prima in medio iuencularum tympanistrarum.

Quod honorem fugiens non effugit. XIV.

Opera hæc lucis in lucem venerunt, tegi non poterant, sicut nec ciuitas super montem posita. Habuerunt amatores omnes rectoris corde & laudatores omnes transeuntes per viam, vt & fama virtutis eius peruolaret terram, & perueniret ad curiam. Miram visum de persona, quia nobilis, quia pulchra, quia iuencula, & ea fama gratior, quo iunior, quo acceptior fama: solet enim carnis nobilitas ignobilitatem mentis plerisq; generare, & eo licentius peccant, quo se reprehendi, vel redargui tardius putant. Ceterum hoc non in publico, sed in angulis, quis non vituperet, quis non iudicet, quis non cōdemnet? Vbi duo vel tres congregati fuerint, in medio eorum est, cum duobus tertia, cum tribus quarta. Hæc est pars nobilium ignobilitate agētium. sed aliter Mæthildis, quæ hominum laudes cum fugeret, non effugit. iuxta illud Hieronymi: Gloria virtutes quasi ymbra sequitur, & appetito-

titores sui deferens, appetit contemnent. Hæc sancti viri sententia probata in Mathilde nostra, quæ quanto plus spreuit honorari, tanto magis honorata est, & eo celsior apud Dominum, quo humilior in oculis suis, & despecta penes iudicium suum. Veram probavit dominicam & Evangelicam vocem: Omnis qui se exultat, humiliabitur, & qui se humiliat, exaltabitur. Exaltationem humiliter experiendo didicit in se, humiliationem se exaltantis in aliis vidit, videndo perfecit, & manus suas lauit in sanguine peccatoris, lauit & peccantem fletu compassionis, lacrimis compunctionis, suspiriis pii doloris.

Quanta compunctionis fuerit. XV.

T Antæ quippe compunctionis fuit, vt nullius dolorem præteriret, nullius casum vel infortunium dissimularet; sed mox vt cõperisset, prorupit in lacrymas. Ad orationem confugit, & quod factum est, Dei clementiæ flendo commisit. Hinc multis subuentum est, ipsa orante, vt cederent dolores, minuerentur angustia, rediret salus, siue corporis, siue animæ. Inde nomen illi sanctitatis amplificatum est, vt colerent illam, non vt exultantem adhuc in terris, sed vt regnantem iam in cœlis. Hoc illi. Sed illa de laude suspicata iudicium: de fauore arbitrata supplicium, voluebat apud se illud Propheticum: Popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt, & semitam gressuum tuorum dissipant. Ecce elongauit fugiens, & mansit in solitudine, persistens in fletibus, & exitus aquarum Dauid, diuisionesq; aquarum Ieremiæ deduxerunt oculi eius. Si afflictam videret Ecclesiam, exitus aquarum diffudit in lacrymas, omnium miseris miserando cõpatiens; si tãgeret afflictio singulos, diuisiones aquarum fecit lacrimando per singulos. Si peccasset quis, flebat pro eo; si tãtaretur frater aut soror, flere non desistit, donec cessaret stimulus, & anima eriperetur à laqueo. Cibauit se pane lacrymarum, & potum accepit in lacrymis in mensura; vnguentum faciens sibi de angustis pauperum, de inopiis egenorum, de orbitate viduarum, de oppressorum suspiriis, de orphanorum atq; pupillarum miseris, de captiuorum exiliis, aut catenis, de peregrinantium vel nauigantium periculis vel naufragiis; ad vltimum de omnibus in omni tribulatione constitutis. Hoc, inquam, vnguento venit cum illis mulieribus Evangelicis vngere Iesum; sed illo non inuento, quia resurrexerat iam in gloria, ista vnguentum non perdidit; sed expendit in corpus eius, quod est Ecclesia.

Luc. 14.

E/a. 3.
Pl. 14.
Pl. 118.
Thren. 13.

Pl. 79.

Mar. 16.

Cant. 2

Pso.

clesia. Vnxit omnes, vt dictum est, afflictos vnctione misericordie, cōpassionis adipe, olco benignitatis, vnguento clementia. Ad hoc lacrimas fudit, vt in iis subueniret, & ipsa laudaretur non ab homine, sed ab eo, qui intuetur cor. Suscepit enim auris sua venas susurrans eius, & quasi vocem aure lenis audiuit sponi ad se loquentis in Canticis: Meliora sunt vbera tua vino fragrantia vnguentis optimis. Et alia eiusmodi vnguenta parare consueuerat, vnum quod Domino Maria Magdalena super pedes funderet lacrimando pro peccatis. Aliud quod super caput gratias agendo pro beneficiis: Sed melius priore istud. Nec illud despicitur: quia sacrificium est spiritus contribulatus; hoc tamen placet & placat magis, cum sit sacrificium laudis. Tertium quod est optimum, compassionem proximi, beneficium indigentis, vtrique praponderans, ab vtroque non discrepans, Marthildis nostra tam actu, quam affectu prætulit; sciens illa facere, & istud non omittere. Vnde placens Deo facta dilecta dilecto, exaudita est pro sua reuerentia, quæ nihil asperum vlli exhibuit, cum esset gratis quidem & matura, sed omni dulcedine & suauitate permixta.

Quantum fleuerit pro vno otioso verbo, & quod non
risti. XVI.

mit 34f.
sen drauf.

P. 63.

Mat. 12.

Ecel. 7.

Dicere me cogit historia, quod vtiq; per me non dicerem, nisi dicti testem, & dicendi infligatricem, matronā nobilem tam genere, quam veritate habuissem. Sed quid dubito? Quid impossibile Deo? Nunquam visa est ridere, nec audita verbū inutile dicere. Finis tamen vitæ cum risu fuit illi, quod in sequentibus dico, dum illud peruenero. Cæterum de verbo inutili redarguit seipsam; redarguit se propter morem conscientia. Quod ita gestum est. Vna sororum licet coram illa, portans quiddam in manibus. Cecidit quod portauit in terram, & Abbatissa subiūxit verbum vulgo tritum: CALCA DESPER. Quod vt dixit, prorupit in lacrimas flens, & euulans, ac si Romanas effregisset Ecclesias. Multis diebus super hoc afflixit se ieiuniis & vigiliis, adiiciens dies pœnitentiæ. Quid ad hæc nos dicimus, loquentes contra interdictū? lacerantes colloquio proximū? sagittantes in occultis immaculatū? exacuentes linguas nostras, vt gladiū? Audierat illa in Euāgelio: Omne verbū otiosum, q̄ locuti fuerint hoīes reddet de eo rationē in die iudicii. Audierat, & præuenit diem iudicii citius, & felicius ipsa Iudex sui. Audierat a sapiente, Melior est ira risu; quæ per tristitiā vultus, corrigitur animus delinquentis. Irata est sibi, ceterum

terum aliis nunquam visa est irasci. At quomodo, inquit, emédavit excessus? An nemo ibi peccauit? sed erant omnes quali Angeli Dei in celo? Peccantes non arguere peccatū est, & maximū; dicente Dño ad Heli: Quia nouerat indignè agere filios suos, & non arguit eos, idcirco, inquit, iuravi Heli, vt non expietur iniquitas domus eius victimis & muneribus vsq; in æternū. Cavit hoc Mathildis corripiens, sed in misericordia increpās, & cū modestia, vt ipsa, quæ peccauerat, non iram deputaret, cū puniretur; sed iustitiā. Ceterum resistere illi nemo auderet, nemo tentaret; tanta fuit grauitas iudicantis, vt lux vultus eius non caderet super terram, sed quasi tonantis de celo audiret sententiam. siquidem cum Ecclesiaste risum deputauit errorem, & gaudio dixit: Quid frustra deciperis? Quæ cum Iob dum sederet circumseptus sororum exercitu, erat tamē inconstantū consolatrix, in iudicando iusta, in consolando benigna, in actu seuera, & cum Apostolo omnia omnibus. In multis erat secundum Salomonem quali inscisa, nihil tamē negligens, quia timorata, scies mutare quodlibet, sed ipsa non mutari. Et cū Anna vultus eius non sunt amplius in diuersa mutati. Habes o lector in hac femina multa virtutis insignia, q̄ si re-
texas, inuenis ab infantia sanctitatis exempla, & à prima hora diei laborantē in vinea, nō causantē de pretio, sed pretiū sibi nō aliud de-
gisse, quàm Dñi gratiā. Habes sanctitatem probatam, factis sanctifi-
catā, meritis quesitā; sed nec dū laboribus manifestā virtutē virtutū
signis. Nec ista viuenti defuerunt, multo magis defunctæ nō defūt.

1. Reg. 1.

Iob. 19.

Ecc. 7.

Iob. 29.

1. Cor. 9.

1. Reg. 1.

Mat. 20.

Curiam adiens, ex aqua ter vinum bibit. XVII.

Causa extitit, vt & vocata palatiū adiret, vtilitas monasterii sic exegit, damnū maximū si non esset. Per alios voluit agi negotiū. FRIDERICVS tunc Imperator quæsiuit Abbatissam, ius ipsum id posse vt veniret, & finiretur res per ipsam. Veniat, inquit, cognata mea Ratis bonam: Solcēis res est, nec aliter, quàm solenniter agenda, corā Principibus & curia. Iuit, licet inuita, comitatum habens nomini suo congruentem, & maiorem quàm vellet; cui solitudo amabilior, quàm palatiū. Videres alteram Iudith post tot ieiunia, nō pallorem vultus ostēdere, sed oīm oculis apparere gratiosam: & nisi pbata virtus corripere insipientem, insipientē non deesset, q̄ putaret eā vacasse delitiis potius, quàm laborasse ieiuniis. Probatum est tibi, qd cgerit domi, quod verè habuerit ieiunia pro delitiis; & hinc vultus eius, pre-
crapula spiritus, similior specie rosarū, quàm cineris; respues eū Danie-
le,

Fridericus

1. Barbaros

sa

DAN, 1.

le, & sociis eius, cibos regio, & esu contenta leguminis. Talis affuit Imperatori videnti pulchritudinem, nec ignoranti virtutem, & deferenti sanctæ plus ob sanctitatem, quam propter genus & sanguinem. Latrabatur quàm maximè, talem se habere consortem generis; mirabatur sanctissimam de non sanctis, & quasi rosam processisse de spinis. Hoc prædicavit de ea, & visa gaudius est ea. sed & libentius auditâ, causas, pro quibus venerat, fecit & perfecit omnes pro ea. Ventum est ad mensam: cœna familia; prandium Abbatissæ vesperi parabatur: carnes cæteris; Abbatissæ positus est cibus Danielis. ipsa cum cæteris indifferenter visu & olfactu perceperit omnia; sed ab omnibus gustu diuisa, non habuit in gustu nisi legumina. Pincerna eius miles erat, maturus ipse, sciens quid Deo, quid seculo deberet; nec præteriens, quod dominae voluntatem agnosceret. Præmonitus fontem clam haustum solenniter cum sociis procedens, detulit Abbatissæ. Nam aliis omnibus ad omnem copiam vinum propinabatur. Et illa gustans, se deceptam, vel contemptam præter solitum mirabatur. fons enim non fontis, sed vinum optimû sapiebat. quo protinus abstinens, pincernæ modestius inuebat, inobedienciâ arguebat, auferre vinum, & afferre fontem, clanculo faciebat. Misit ille pedissequum suum, hausit fontem, tulit in domum. Propinat denuò, bibit Abbatissæ vinum ex fonte; pincernam increpat de oblatione. Iurat ille, seruum aquam haurientem se vidisse, nec præterquâ hauserat, se obtulisse. Tunc illa, Bibe, inquit, & te ipsum redargue. Bibit alter Architrictin^{us}, factus est laudator vini huius. Nihil, inquit, huic BAVVARIA simile genuit, nihil Austria protulit, nihil Francia vel Alsatia misit, nihil Cyprus aut Græcia huic comparandum dedit. Laudantem compefcuit Abbatissæ, fontem tertio poscit. Currit ille, hausit per se, & affert. Afferit se hausisse, gustatum noluit aliud esse, quàm vinum; quod Abbatissæ voluisset occultum esse, sed rei magnitudo latere non valens, venit in publicum.

CANON.

Vides quàm dilectam habuit Dominus, quàm omnibus suis abundantibus vino, solam noluit aquam bibere, sed de botro Cyprî, quod ipse fuit, vinum ministravit ei, vt dilectæ dilecti tali gratuletur conuiuio, & coram principibus, quos latere non poterat, glorificaretur miraculo. At ipsa honoris impatiens, suppressit, & suppressi optauit verbum; sed exemplo Domini quo magis tegitur, est detectum. Fugit ergo de Curia, nolens grauari rumusculo, sed odore reliquit post se, dignum Deo, qui contemptum delitiis, faciès amore ieiunio, honorem

norm

norem Deo, aspernationem sæculo. Hoc initium signorū habuit, cū
 Domino Iesu domina Mathildis, vtr obiq; vt credo, commanente
 & monente Maria, Vinum non habent. Idemq; fecit hic vinum ex *Ioan. 2.*
 aqua pro vna quam dilexit, qui pro multis ibi, quos diligentes & cre-
 dētes effecit. Ipsa nihil sibi super hoc laudis vel honoris occultē vel
 publicē vēdicans, manus suas excussit, in unum se dicens facti huius;
 Dominum esse factorem omnium, nihil propter se vel à se, sed prop-
 ter alios, si quid noui accidit, factum. Sic remisit virtutem ad domi-
 num virtutum, sicut ad mare fontes & flumina recurrunt, vbi ori-
 go est omnium. siquidem omnia flumina intrant mare, & mare non
 redundat, & Mathildis ad locū vnde exierat, miraculū reuertī fecit, *Eccl. 1.*
 vt iterū fluat, fluat, inquam, & non deficiat iteratum.

De Dæmoniaca curata. XVIII.

ADicit adhuc Dominus facere cum ea, & facti sunt lætantes ha-
 bitantes sub ea. Filia cuiusdam carnalis erat, dæmonium habēs,
 cui locū pater impetrauerat in Monasterio præbendaria, non foro-
 ris, sed à sororibus sequestratū; & hoc prece, non pretio factū. Gen⁹
 hoc dæmonis pessimū, & simile illi de Euangelio, quod in nullo exi- *Mat. 17.*
 ret nisi in oratiōe & ieiunio. Vnde nec illud discipuli, nec istud foro-
 res potuerunt eicere, cū frequenter orassent pro ea, sed adhuc ni-
 hilominus dæmon erat cū ea. Erat in ea videre miseriam, nudam dif-
 currere, implere clamoribus omnia, spiritu exagitāte discerpere sei-
 psam, quærere locum præcipitā dī se, vel in igne, vel aqua, horrēda vi-
 su & auditu committere dæmon vt eā perderet. Grauis omnibus, om-
 niū vicerat grauitatē, vt ne dicam seruire infirmæ, sed nec videre, aut
 audire illā iam esset facile. Sensit hic Mathildis operandū: & reuelāte
 sibi spiritu, animata spe atq; fiducia, aggrēditur dæmonē, oratione
 præmissa iubet, vt exeat. reclamāti, ac si flagris caderetur, ne vltra ibi
 sit, imperat. Fremit dæmon, dentibus stridet, & multū discerpēs eam
 Domino Iesu adiuvante sponfam suā, exiuit, ostendēs discerpōne
 ipsa, qualis & quātus fuerit in malitia. Sanata est puella, testis ipsa vir-
 tutis Abbatisse, seruiēs q; dū viueret Deo vita Sanctitatis & Iustitiæ.
 Volebat & hoc Abbatisse esse celatum, sed clamauit miraculum. Ipsa
 hoc dicente, quia idem est Iesus Dominus in cælis, qui fuerat in ter-
 ris ad operandum, & idem inuisibilis facit, quod visus exhibuit.
 Hinc factum est, vt frequentaretur à multis, frequentia signa faceret
 & multa; quæ sic obumbravit, vt benedictionibus verborū ascribe-
 ret,

D ret,

M J S V J
 m. 14
 SIV
 27

ret, sibiq; de vireate virtutis nihil arrogaret. Sed non latuit meritū o-
perātis in opere, & de fructibus suis nō cognouerūt eā, referentes ab
ea salutē, & auxiliū de tribulatione, reddentes Deo pro ea honorē,
cū n gratiarū actione. Illa quæ curata fuerat, quod pænē omiserā, et-
iam muta erat; sed Dñō curante, & Mæthilde orante, dæmonem per-
didit, & loquelam recepit; Conterens de cætero Sathanam sub pedi-
bus suis, & ore facundo pronuncians laudem Domini Saluatoris, imi-
tansq; & magnificās vitam S. Mæthildis. Viderūt sorores se nō dece-
ptas, sed habere fructum suum in sanctificationem, finem verò vitæ
æternam. Cuius jam spiritus maximam prægustassent in centuplo,
quod eis dederat Deus pro contemptu sæculi, & imitatione Iesu Chri-
sti. Totis ergò viribus anhelabant ad superna, cupientes dissolui, &
esse cum Christo: hoc enim multò melius: & currebant omnes desi-
derio, feruebant studio, nitebantur affectu. Currebant omnes; Sed
Mæthildis præcucurrit citius cæteris; sed non introiuit præ cæteris,
multas ipsa præmittens ad thalamū sponsi, à quibus malisset inue-
niri, quàm præueniri, præuēta in benedictionibus dulcedinis, vt ge-
stiret exire de corpore, & Christo præsens esse. Mūdū vidit in mali-
gno positū, vidit, inquam, non tantū in locutione, sed magis in acti-
one; vidit vanitatem cunctā sub sole, & contendit animo supra solē.
O, inquit, quando veniam & apparebo ante faciē Dei mei? Quādo
absorbebitur hoc quod mortale est à vita, & corruptibile hoc indu-
et incorruptelam? Quis me liberabit de corpore mortis huius? Et res-
ponsum accepit à spiritu, responsum Apostolicum lætum & iocun-
dum: Gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum. Voces i-
stæ cordis eius audiat & exaudiat sunt in cælo, introierunt in sancta
& missum est ei auxiliū de sancto.

Quod obitum præsciuit suum, et in Dyezen rediit. XVIII.

SCiens ergò se in breui morituram, simile quid Patriarchæ Ioseph
faciens, qui filiis mandauit de ossibus suis transferendis, Dyezen
se oblatam & desponsatā Christo memorauit, & illic cum sororibus
suis sepulchrum optauit. Conuocatisq; sororibus suis, in dicat disso-
lutionē sui corporis imminere, Dyezen se oportere redire, valde in-
firmā esse dicēs; ibi aut cito mori, aut in breui cōualescere, Assenserūt
vitam eius exinde sperantes, simul etiā nullā in ea mortis signa viden-
tes. Iuit non dubia se morituram, vel potius transitoriam de morte
ad vitam, quæ vitæ sunt mandans seruare sororibus, maximè quæ di-
dicissent & vidissent verbo & exēplo ipsius. Munda, inquit, sum à
sanguine omniū vestrum: non .n. subterfugi. quo minus annuncia-
uerim vobis omne consiliū Dei. Vado à vobis, vtrum reuertar, in-
certū, certū autem quod reddat Dñs vniciq; secundū laborem suū.

Rom. 6.

1. Ioan. 5.

Pl. 14.
1. Cor. 15.
Rom. 71

Act. 20.

Apo. 20.

Et exosculans omnes, Deoq; commendans, abiit Dyezzen. Triste suscep-
 ta est, quia infirma, sed omni cura & humanitate procurata, non
 vt hospita, sed vt mater charissima, & vt loci domina. Dolor creuit,
 sed die & nocte non aliud corde versabat & ore sponsa Dei, nisi lau-
 de Dei. Sic vitula, vt in bonam partē interpreter, docta diligere tritu-
 ram, aliud facere nesciens in tempore infirmitatis, ostendit commi-
 serationem suā. In vigiliis, in ieiuniis vsum tenuit suū, nisi tantū, quā-
 tum potuit exorari, vt reficeret paululum. Conuocat forores, & car-
 ni vim faciens, spiritus virtute salutat oēs, dulci alloquio, deinde affa-
 tur hoc sermonis exordio: Desiderio desideravi hoc Pascha māduca-
 re vobiscū, verē Pascha mihi, quia letū, iocundū, quia semper optatū
 Pascha inquam, id est, transitū. En ego dulcissimā viam vniuersā car-
 nis ingredior, jā ad Patres meos colligor, ego & cū Adam cinis in ci-
 nerem redco. Hoc in declinabile, hoc fugiūt oēs, & nemo effugere va-
 let. Nihil mihi cōscia sū, sed q; iudicat me, Dñs est; miserator q; dem &
 misericors & iust. si decreuerit saluare me, cōtinuō liberabor. si labo-
 rē aspiciat, nihil subterfugi, quo nō studuerim placere illi. In oībus la-
 borauī, nō a. ego, sed gratia Dei mecū. Illi? adiutorio bonū certamen
 certauī, cursū cōsummaui, fidē seruaui, nec dubito q; mihi sa pest cor-
 na iustitię, quā reddet mihi Dñs, q; corōa, q; finis & merces pugnae. cō-
 siderate dñā momentaneū, & leue hoc tribulatiōis nostrā, q; supra mo-
 dū in sublime aeternū gloriae pōd^o opatur in nobis, cōtēplātib; no-
 bis nō ea q; vidētur, sed q; nō vidētur, quā enim videntur temporalia
 sunt, quantum autē non videntur aeterna. Et tēporalia q; dem blanda
 cōtēpli, aduersa nō timui, & finē vtrūq; nūc habeo in redditione jo-
 cūditatis, in plenitudine gloriae, in aeternitate lætitię. potuerā illā viā
 latā & spatiofā ducētē ad mortē cū moralibus ambulasse; nūc esset fi-
 nis voluptatū, sed tormētōrū iuitū, de quib; nō euadere, sed cadere
 de pōna in pōnā sēcularū sēcūla. Nūc anima mea liberata est de la-
 queo venatiū, spirituū dico malignatiū in nos, & trahētū ad pecca-
 tū; sed laqueus cōtritus est, & Deo gratias, ego liberata sū. En venit
 princeps mūdi huius, & in me nō habet q; dē; q; mūdo me nūquam
 p̄bui lociā, familiarē, vel amicā. Abrahāe sinus me recepit, thalamus
 me Christi expectat, & Maria mater Dñi mei, cū S. Virginibus, in oc-
 cursū mihi p̄perat, patriarcharū & prophetarū chorus, Apostolorū
 senatus, Martyrū gloriosus exercitus, sed & oīm electōrū inumerabi-
 lis exercitus aduetū meo cōgaudet & tripudiat, cœlū lætatur, paradī-
 sus exultat; & ipse Christus Dñs ad epulas & ad cōuiuū suū me inui-
 tat. Ecce venio, gratias ago, cū his ero, q; redēpi sunt à Dño, qui ve-
 nient in Syon laudātes, & lætitia sēpiterna erit super capita eorū. Gau-
 diū & lætitiā obtinebūt, fugiet dolor & gemitus. O me felicē q; euase-

Osc 210

Luc. 2.

Iohe 23.

1. Cor. 4.

Pf 11.

2. Tim. 4.

Mat. 7.

Pf. 113.

Ioan. 13.

Lu. 16.

Esa. 35, & 51

M. J. S. J.
 M. J. S. J.
 SIV
 27

rim iudicium Dei, supplicium eternum, gehennę pęnã, ignem inextinguibile, vermę immortalem, vincula manuum ac pedum, tormenta parata peccatoribus, & malleos jugiter percutientes impiorũ corporibus. Euasi per Dei gratiam os leonis, manũ canis, facies diras tortorum, mortę ipsam, Sathan & diabolũ. Procul à me erit Behemoth, ille Leviathan, serpens antiquus, draco tortuosus, aspis & basiliscus, aper de sylua, & singularis ferus, idem ipse multis & diuersis nominibus appellatur, quibus magna & mille artifex significatur malitię eius. Hunc mihi vicisse in Christo, quanta sit gratia, glorię immensę, de hostis magnitudine vos pensate. Et ecce apertus est mihi paradisus, janua cęli patet, & Ierusalem illa cęlestis, quę fundata est in Saphyris, cuius propugnacula lapis, gemmis ædificatur turres eius, & omnis lapis pretiosus structura murorum eius. Plateę Ierusalem sternentur auro mundo, & per omnes vicos eius Alleluia cantatur, & Virginum chorus illic canticum nouum cantans, agnũ quocunq; ierit sequitur. His ego coniungor vnã lætantium & cantantiũ, in plenitudine gaudiũ, in saturitate conuiuũ, cuius micę & minutias cum canibus sub mensa dominorum colligere solebam & edere: Siquidę plenitudo gaudiõũ est in cęlis, & inde sententię illę scripturarum, quibus consolamur in terris. Inde vox illa, vox plena gaudiũ: Ecce ego creo cęlos novos, & terram nouam, & non erunt in memoria priora, neq; ascendent super cor, & gaudebitis & exultabitis in his, quę ego creo: quia ego creo Ierusalem in exultationem, & populũ eius in gaudiũ, & exultabo in Ierusalem, & gaudebo in populo meo. & non erit in eo vltra vox fletus, & vox clãoris. Eia dilectissimę festinare ingredi in ciuitatẽ illã. & ò me beatã, si fuerint reliquię seminis mei in ea; vos dico semẽ non carnis, sed cordis mei, quia p̄ Euangelii ego vos genui.

Quod ad Charitatis donũ sorores admonuit. XX.

IRe illuc, diligere est. nam nisi per charitatem non intratur in cam, nec aliud gaudium, quàm charitas est in ea. Hoc mihi dicere notũ, vobis autem necessarium; quia necesse est in hac parte vos emẽdare, vt maiorem operã detis charitati seruandę. Pulsatis vos, & fatigatis iniucem iniuriis, iras diu tenetis, pro nihilo litigatis, & de festuca trahem, de ira odium vobis facitis. Laudo vos, in hoc non laudo. Laudo vos, quod estis alacres ad diuinum officium, quod promptę ad ieiunandum, quod veloces ad vigiliis, quod paratę ad obedientiam, castę ad continentiam, vigilantes ad omne bonum; nõ laudo, quod cõtentiones inter vos habetis & zelũ. Quid est Deum laudare, & vituperare

perare proximi? Fons ex eodē foramine nō emanat dulcē & amaram
 quā, vt ait Iacobus. nec Deus accipit laudem sui cum vituperio pro-
 ximi. Quid valet ieiunium cibi, quem Deus creauit ad percipiendum
 cum gratiarum actione fidelibus, & comedere carnem sororis aut
 fratris calumniis aut detractionibus? Quid vigilia profunt, in quibus
 ore cantatur Deo, & corde cogitatur malum sorori, vel mali talio.
 Quid vile habet obedientia hominis cum contemptu conditoris?
 Quid confert continere carnem à luxuria, & non continere cor ab in-
 uidia, linguā à contumelia? Et de his quidē, quæ bona sunt, laudo vos,
 sed non laudo, q̄ inuidiæ & cōtentiones inter vos sunt. Virgines estis;
 non valdē gloriemini; fuerant & illæ, quæ reprobatae sunt, quæ oleum
 charitatis in vasis suis non habuerunt, quibus pulsantibus dictum est:
 Nescio vos. Sed absit, vt hoc dicatur ad vos. Auertite à vobis, charissi-
 mæ, illam scilicet Hieronymi sententiam: Pessimus virus inuidiæ vi-
 pereō femini comparatur, mente interficit matrem suam. Hoc est so-
 lum, quod timeo vobis; hoc vltimum moneo emendare, & spero cer-
 tissimè, vos saluari, nec foris cum fatuis virginibus remanere, sed cum
 prudentibus intus ad sponsum intrare. Cum gratiarum actione ad-
 monitio suscepta est, emendatio promissa, & in omnibus, quæ habue-
 runt aduersum se aliquid, confessum exhibita. Vocat ad se omnes, si-
 gillatim exofculatur, Deoq; commendans, requiescit exiguum.

Matth. 19
 S. Hieron.

Quod Decima totius substantia patris eius in Dyezzen, data
 est Ecclesie sancta Maria Virginis in
 Dyezzen. XXI.

Dolor creuit in dies. non aliud corde versabat, & ore sponsa Dei,
 nisi laudem Dei; & vt Dei famulos & famulas, fratres, & sorores
 eius in Dyezzen Deo famulantes, sicut viua, sic & mortua, sicut & ver-
 bo, sic exemplo, sic & aliquo reficeret stipendio, conuertens se ad pa-
 rentes beata Mæthildis patrem suum BERTHOLDVM, & matrem
 suam SOPHIAM, coram omnibus leni voce sic alloquitur: O pater,
 memor esto, quod me iuuēculam destinasti in hanc Ecclesiam, in qua
 sancti spiritus, me gubernante gratia ita profeci, quod quamuis indi-
 gnè, tamen magisterii nomen effugere non potui. Deinde in OET-
 LISTETEN, sicut ipse nosti, nomine Abbatissæ vsque nunc florui.
 Constat ergo paternitati tuæ, quod in seculari habitu vitam hone-
 stam duxisse potuissem tecum, si Deo hæc mea vita contemplatiua
 plus quam actiua non placuisset. Patet sanè omnibus intelligentibus

D 3 in

in Octilinstertē, magis delicatē quā in sēculo vixissem, si voluissem, quia quā plures libertatis socias ibidem habuissem. Nunc ergo quia in Dyezzen fui iuencula & magistra, dignum aestimo, ut ego ancilla & filia tua tecum hic merear sepeliri. Num pater mi, si me desponsas- ses viro mortali, nonne illi partem substantiæ tuæ nomine dotis me- cum tribuisses, & isdem deinceps non solum pro genere, immò pro hærede totius tuæ substantiæ se gessisset? Verum quia Rex regum, & dominus dominantium Iesus Christus me filiam tuam sibi elegit spō- sam, & nunquam tam dulci sponso meo, creatori, redemptori, ac sal- uatori tuo pro me, & pro anima tua, aliqua sponsalia dare deliberasti. Cognosce igitur pater pie, quod Ecclesia DYEZZEN, à te & profapia mea fundata, in qua thalamus materialis mihi est à Deo præordina- tus, sita est in loco nemoroso, * aquoso & infructuoso. Da ergo, pater charissime, sponso meo immortali, non de tuis, sed de suis, quæ sibi in prima totius mundi elegit constitutione, da, inquam, quæso, mihi, & tam iuste congruēque petenti sponso, nomine sponsalium, decimam substantiæ tuæ, quam habere dinosceris circa ISARAM, in confinio DIENGEN. Pater verò eiusdem sponsæ Christi præcordialis filiæ suæ, intellecta petitione, communicato parentum suorum consilio, gaudenter & affectuose ipsi adimplens petitionem, dixit: O filia mihi præ omni cognatione tua dilectissima, decimam totius substantiæ meæ circa ISERAM in confinio DIENGEN, ob amorem tui, huic Eccle- siæ sanctæ Mariæ in DYEZZEN confero, sub testimonio omnium circumstantium, super hoc altare sanctæ Mariæ matris & virginis IESU Christi delego. Ad quod sponsa Christi beata Mathildis dixit voce gratulabunda: O pater mi, iam congaudeo tibi, quia meæ per omnia satisfecisti petitioni. Conuertens ergo se beata Mathildis ad Præposi- tum HARTWICVM, & ad conuentum fratrum, & sororum, flexis in terra genibus, erectisq; manibus, cum lacrimis rogabat Deum, di- cens: Domine IESU Christe, suscipe iam tibi collatum munus, & con- serua famulis & famulabus tuis, hic tibi deuotè famulātibus, ad vsū profuturum. Post hæc subiunxit pater eius, dicens: O dulcis, Deo que dilecta quod per fontem aquæ ibi decurrentis, nomen accepit, monasterium S. Georgii martyri construxit, ibiq; Canonicos Regulares, ordinis B. Augustini coadunauit. Hoc postea per Arnolphum Ducem Bavarie, & Comitem Palatinum, perditionis filium, penitus est destructum, & ab inhabitatione hominum per multa temporum curricula desolatam permansit, donec per alios Christi fideles exstruit restauratum, hæc Andreas.

*Etymon
habet An-
dreas Ra-
tisponeus
de funda-
tionib. mo-
nasteriorū
Bauariæ
hū verbū.
Anno Dñi
802. Emb-
rico Rat-
isponeus
Ecclesiæ
præficius
Episcopus.
Eundem sc-
poribus
Rathardus
presbyter
apud Die-
sensee (Di-
sen. see)

dilecta filia, mecum, precor, ora Deum, si quisquam, quod absit, meorum posterorum donum iam per me datum impedire attentaverit, ut isdem hic condigna poena puniatur, & non in extremo iudicio cum Cain perpetuo crucietur. Hac finita prece, audita est vox in aere sanctorum spirituum respondentium, & cum dulcissima voce clamantium, Amen.

Quo euentu mirabili semel carnes comederit, vinum biberit, & semel riserit. XXXI.

Cum beata Mathildis cognouit tempus, & horam adductionis decimae de consilio Diengen, quae nomine eius, Ecclesiae sanctae Mariae virginis in Dyczen est collata, accedens Praepositum Hartwicum, coram omnibus fratribus & sororibus, tali via est sermone, dicens: O in Christo pater & domine, iam gaudeo, quod dorem pro mea desponsationis testimonio adduci video, quia sicut praesentis vitae refectioem sentio, sic & aeternaliter in futuro in caelesti patria refici confidenter spero. Post haec cum fratres & sorores more solito, cymbalo sonante ad refectorium conuocarentur, Praepositus Hartwicus, relicto ordine fratrum ad refectorium sororum properauit, beatam Mathildem his alloquens verbis, dixit: O in Christo filia, Deo & hominibus dilecta, quia parata sunt iam cibaria, quae dulcissimo tuo interuentu nobis & successoribus ad refectioem corporum sunt collata. Decet itaque tuam piissimam deuotionem hodie in charitate carnis cibari, & vino potari; auctoritate eius, qui visibiliter coram te positam aquam in vinum mutauit, moneo, peto, & in virtute sanctae obedientiae tibi praecipio, ut de omni cibo, quo hodie & deinceps nos & nostra successio reficimur, quod eodem in instanti hora gaudenter reficiaris. Ad huius praeccepti verba, ingemuit beata Mathildis, & tacite ardens, dixit: O pater & domine, risu dolore miscetur, & extrema gaudii luctus occupat. Nunc ergo quid faciam, ignoro, nisi hoc solum scio, quod nunquam inobediens volo inueniri. Ad hanc vocem omnes sorores, ad pedes eius prostratae, gratias immensas ei referebant, non tantum pro stipendio, quo fruebantur, collatione, quantum de eius solempni refectioe, cui omnes congratulabantur. Porro magistra ordinis, dante signo, ut sorores de mensa surgerent, & cum Psalmo, more solito, Ecclesiam peterent, beata Mathildis tremebunda cum sororibus conueniens, vocem audiuit in aere dicentem: O beata Mathildis, scias te hodie non cum Esau reprobato, sed cum Elia in

Ioan. 4.

Prou. 14.

Gen. 25.

1. Reg. 19.

aera

Esa. 24.

aëra leuato esse cibatum. Huic voci auditum præbens, tacitè Deo gratias referebat. quod non audientes, sed intelligentes sorores, sciscitabantur, quid esset, quod intra se animaduerteret, & cum aliis non psalleret. ad hoc beata Mathildis cum Propheta respondit: Secretum meum mihi, secretum meum mihi. Super tali eius responsione vniuersæ admirantes sorores, quid facere possent, cogitabant. Cumq; mutuo inter se, vt dictum est, disceptarent, Magistra conuentus piarum sororum, dixit: Si est ad placitum vestrum, ne diu sic inter nos disceptemus, dominum Præpositum vocemus. Hoc audito omnes dicebant: O domina magistra, placet nobis, quod dominum Præpositum vocetis, vt eius per auxilium, quid beata Mathildis fuerit secretum cognoscamus. Ad hæc verba est vocatus Præpositus Hartwicus, qui veniens inquirere cœpit, quare vocatus esset. cui magistra pro omnibus, sicut decuit, sororibus respondit, dicens: O pater & domine in Christo venerande, cum hodie more solito de mensa surgeremus, & Ecclesiam peteremus, domina & soror nostra beata Mathildis, quædam habuit, sicut intellexeramus, cum sanctis spiritibus colloquutiones; & dum piè inquirerem apud eam, quid esset, quod locuta fuisset, respondit: Secretum meum mihi, secretum meum mihi. Super tali eius responsione pater & domine in Christo, vos noueritis esse vocatum. His auditis Præpositus Hartwicus vocari ad se iussit beatam Mathildem, quæ cum vocata esset; dixit ad eam Præpositus Hartwicus: O filia Deo & hominibus dilecta, si me videris, vt dominum, & vt patrem veneraris, dico tibi cum * Zacharia Propheta: Si sum tibi pater, vbi est amor meus; si dominus, vbi timor meus? sub obtentu ergo paternæ amoris, & magisterij timoris, dic mihi, cur dilectis consororibus dixeris, cum à te, quid ageres, sciscitarentur, & tu respondisti, Secretum meum mihi, secretum meum mihi? Ad hæc Mathildis respondit: Anima mea liquefacta est, ex quo tu pater amande, & domine mihi semper timende, sic locutus es: & statim ad pedes Præpositi Hartwici prostertere se disponens, Præpositus Hartwicus recepta manu eius, piè eam eleuans, parumper seorsum eam ducens, didicit ab ea quod spiritus angelici dixerunt ei: O beata Mathildis, scias te hodie non cum Esau reprobato, sed cum Helia in aëra leuato esse cibatum. Vix finito tali sermone, cum lacrymis, inquit Præpositus Hartwicus: O beata Mathildis Deo & hominibus dilecta, tu sis nunc & in æternum benedicta. Et sine mora præcepit, vt ambo conuentus fratrum & sororum cum deuotione psallerent ad laudem Dei, qui hodie mirabilia declarauit

* Leg. Malachias.
Malach. 1.

rauit in beata Mathilde hunc Psalmum: Benedicite omnia opera Do-
 mini Domino. En mirum; cum iam captatus esset vltimus versus hu-
 ius Psalmi, pater beata Mathildis Comes BERTOLDVS astans fori-
 bus Ecclesie, iterato incepit eundem vltimum versum cum lacrimis
 aens: Benedictus es in firmamento celi, & laudabilis & gloriosus, &
 super exaltatus in secula, qui in filia mea tanta facis virtutum mirabi-
 lia. Quo dicto à Præposito Hartvico, & à beata Mathilde, & ab om-
 nibus honorificè est receptus. super qua salutatione omnibus regra-
 tians, subiunxit, dicens: Audite precor, & intelligite, & quomodo ve-
 nerim huc, mecum perpedite. Hac nocte circa pullorum cantus dum
 de filia mea ego, & mater eius colloqueremur, quædam vox insonuit
 auribus meis, dicens: O Comes PERTOLDE surge, & ad filiam tuam
 propera. Et cum festinatione surgens, sicut cernitis, adueni. Nunc er-
 go ô Præposite Hartvici, quid sit gestum, mihi narrate. Ad hæc Præ-
 positus Hartvicius respondit, dicens: Audio & intelligo, quod Deus
 noluit vos ignorare mirabilia, quæ nuper in domina mea filia vestra, &
 Desponsa beata Mathilde sunt, vt ex parte cognouistis, & plenius
 cognoscetis, peracta: & confedentes, narrauit ei singula. Quibus audi-
 tis Comes PERTOLDVS, respondit, dicens: Deus qui huc venire me fe-
 cit ad tantam solemnitatem, illi sit mea deuotio nunc & in æuum
 oblata, sitq; ei laus perpes nunc & in perpetuum.

Vix Comes Bertholdus sermonem suum finierat, & beata Mathil-
 dis subinferens, dixit: Ego dormio, & cor meum vigilat. O quam dul-
 cisona voce Christi sponsa sui cordis protulit arcana, quia sicut omniū
 iuris est sponfarum, curam suorum gerere sponforum, sic multo decen-
 tius est verā Christi sponsam corde vigili recollere sponsi sui Iesu Chri-
 sti amorem, quæ in ea habuit, dum propter eam carnē induit, cum in
 cruce pendens, somnum cepit, & in somno mortis corporalis per a-
 pertionem sui lateris de sote sui cordis sanguinem & aquā nobis pro-
 pinquauit. Illi amoris memor beata Mathildis, inquit: O in Christo pa-
 ter & domine, venerāde Præposite Hartvici, ego misella precor, p-
 uida vestra dispensatione mihi detur, vt de decima per p̄sentem patrē
 meū huic Ecclesie Dyzzē, nomine meo collata, pars tantæ quantitatis ad
 Oblatas instituat, vt etiā omnibus adiacentibus Ecclesiis largē &
 perpetim tribuantur. Gaudium etenim mihi generat, & salutē omni-
 bus residuis eiusdē decimæ partibus fruētibus, si panis ille mystic⁹, q̄
 de celo descendens in vterū virginis, & in cruce pendens, q̄ teste Osce
 Propheta, coctus est in clibano, vt nobis fieret edibilis. Vt ergo nos eo-
 dem

Cant. 5.

Osee 7.
Leuit. 24.

E

Handwritten notes in the right margin, including "SIV" and "27".

dem pane pariter reficiamur in regno cœlorum, id quod petii vestra, pater pie Hartwice Præpositi, mihi præstet gratia, & confirmetur cōsensu omniū cōfratrū & dominorū meorū huius Ecclesię Canonicoꝝ. Completa hac petitione omnes pari voce dicebant: O beata Mæthildis, quod iam petisti, hoc omnes consulimus, & fieri postulamus. Ad hæc pius caritativus Præpositus Hartwicus manu fratribus silentiū imponens, dixit: O beata Mæthildis Deo & hominibus dilecta, gratum eructasti verbum; quia omnium corda nostrorum excitasti ad tuum complendum desiderium. Ut igitur tui affectum desiderii ad optatum ducam effectum, in nomine patris, & filii, & spiritus sancti cōstituo, & omnibus officialibus præcipio, ut singulis annis in tam superabundanti quantitate medulla frumæti de Decima in Diengen, & de confinio ibidem specialiter ad oblatas, sicut beata Mæthildis petiit, perenniter tribuatur; & sicut salutaris illa Eucharistia in eadem panis forma figurata, nulli penitentis simul & postulantis affectui est neganda, ita etiam ipsa panis substãtia nunquam cuiquã denegetur. Cōstat sanè omnibus Christianissimæ fidei cultoribus per hæc saluberrimam constitutionē, dotem desponsationis beate Mæthildis in Ecclesia Dycezen apud Deum & homines esse celeberrimè confirmatam.

Quod oculum excussum subula, restauravit. XXIII.

Cum soror vna, cui visus erat scribēdi membranam, dum ad lineas punctaret, subulam incaute trahens, oculum transigit, pupillā perforat, & continuo exiit sanguis & aqua. Dolor elicit clamorem, concurrunt omnes ad fororem, geminatur molestia de languore desperabili matris, & de execratione sororis. Siquidē utilis erat, & dilecta omnibus; & hinc magis doletur dolor ei. Excitat matrē tumultus ille, vocatur & adducitur illa, cū aqua pupilla defluerat, & adhuc sanguis riuatim fluebat. Nulla spes oculi rehabendi, nulla de cetero videndi; solus dolor, ut quiesceret, optatur dolenti. Iubetur accedere, adtractat oculū manu, & manus domini affuit fugans dolorem, reddēs sanitatē, & luminis claritatē. Stetit sanguis, & sanitas perstitit aded, ut nunquã clarius viderit, nec suavius habuerit. Hoc fecit in morte Mæthildis nostræ, contestans se non mori, sed de morte transire ad vitam, & viventibus consulens ad meliorem vitam.

De exhortatione Præpositi Hartwici super egram. XXIV.

Interim auditur foris Abbatissam infirmam, formari iam ad mortem.

tem. Præpositus Hartwicus accurret exanimis, irruunt fratres cum
 fletu maximo & lamento, sic super eam mugitus, & gemitus proprius
 cuiq; & plangens in commune solennis. Sciebant quod per eam Do-
 minus salutem dedisset domui, & sequentia præcedentibus raro simi-
 lia. Tunc Præpositus Hartwicus exorsus est fari, Abbatissam conso-
 lans, & conuentum exhortans: Te quidem ô mater video in defectu
 corporis maximo, non tamen adhuc de vita tua despero: potens est
 Dominus te reddere nobis in salutem domus, quæ tota pendet in te,
 quam plangimus, quam lugemus. Scimus te Christum desiderare, quæ
 diligis; salua sunt tibi præmia meritorum, nec dilata minuentur. No-
 stri potius miserere, quos deseris. En quod in duobus locis Christo lu-
 crata es tuæ sanctitatis exemplo, en fratres & sorores, quos per te Chri-
 stus acquisiuit, omnes ad coronam tuam pertinentes, & gemmarum
 instar in decore tuo fulgentes. En omnes vicini odorantes de te odo-
 rem suauitatis in operibus tuis, quæ compererunt in verbis, quæ de te
 audierunt, sed & in disciplina morum tuorum quam viderunt, in his
 omnibus gloriam Christo acquisisti, nec est quod neget tibi orati. O-
 ramus ergo vt petas vitam adici tibi, necessariam nobis magis, quam
 tibi. Quis vltra, te subtracta, proteget nos orationibus, fouebit suaso-
 nibus, muniet consiliis, releuabit auxiliis? Principes genus tuum sunt,
 omnes tui gratia gratû habuerunt locum, impenderunt beneficium,
 auerterunt omne contrarium, inclinauerant ad nomen tuum. Te vi-
 uente pacem habuerunt nostri, omnes tui fuerunt ex te honorati; ni-
 hil audebat maligni; ipsi qui oderunt pacem, tuis fuere pacifici. Opta-
 mus vitam tuam, sed si Christo magis placet, vt migres, vade secura,
 certa de corona, gloriosa de victoria. Et vos, inquit, ô sorores, ecce via
 quam currimus ad finem, hinc tendimus, vt vitam hanc morte ter-
 minemus. Atque vtinam morte hac terminaremur, nos qui male vi-
 uimus, & non alia mors sequeretur immortalis, qua peccatrix anima
 in æternum moritur, & nunquam permoritur. Viuit enim semper
 recens ad supplicium, nec defertur ad terminum, consumimur,
 & non consummamur, habens in æternum, quod doleat despe-
 rans, & desperata quod euadat. Eia nunc sorores beatas vos dix-
 rim, quas Dominus assumpsit sibi, quas non ancillas, sed spon-
 sas suas vult vocari; quia non à nobis vult timeri, sed diligeri; vel si ti-
 metur, timore delectatur filiali, immò sponsali non seruili. Cerni-
 tis ante vos Duce[m] vestram currentem, & cursum iam consum-
 mantem, & pulsantem ad ianuam cæli; & ecce iam aperietur ei.

Sophon. 10. Felix ipsa quam deduxit Dominus per vias rectas, & ostendit illi regnum Dei, & dedit illi scientiam Sanctorum, honestavit illum in laboribus, & complevit labores illius, deducens eam auxilio, ostendens regnum, consilio dans illi scientiam, sapientia honestans in laboribus constantiam, complens labores perseverantia. & vos filia eadem virtute armamini, vestigia matris vestrae sectamini, vt cum ipsa currentes perueniatis ad brauium, & ipsius meritis perueniatis ad regna caelorum, sponso ipsius & vestro parante, qui vivit & regnat in saecula saeculorum, Amen.

1. Petr. 4.

Quomodo exitum eius Angeli vel daemones observabant. XXV.

EXitum sanctae sancti Angeli observabant, & daemones observabant, & sorores. Tum subito illa flere coepit amarissime; post fletum; quod ante nunquam visa est fecisse, risit cum laetitia magna & sic tertio fletum iteravit, & risum, non impostis, vt saepe fit, sed optime habens sensum. Nulli tamen indicavit, quare id esset factum. Super hoc coniectandi quisque licentiam habeat. mihi non vt sapienti, videtur, causam fletus sui daemones fuisse, quos sancta vidit, mala eius numerantes & pensantes; angelos autem sanctos bona opera e contra numerando superantes; & ex hoc recte ridens exultavit, sicut desceuerat, dum malignos fore victores extimuit. Ter vero ideo factum; quia tribus modis bonum vel malum committitur, cogitatione, locutione & opere, quae singula inimici daemones trutinant, vt primum opera in trutina ponant, quae si bonis preponderent, animam male operantem vendicant sibi; minora si sint bonis, fugiunt victi. Adhuc tamen de verbis causantur, quae & ipsa deducunt ad libram; & his victi secundam exhibent fugam. Postremo ne ultimam cogitationem praetercant indiscussam, vbi si vincantur, vltra nihil iuris habent in animam. Sicut autem spiritus mali student rapere, ita boni conantur eripere animas, vt nihil malorum partiantur deduci ad medium, quod fuerit satisfactione deletum: tantumque exaggerant boni bona, quantum mali mala. Credo huic sanctae de se vidisse istud datum, sed dicere non fuisse datum, vt ipsa latior, quod securior de corpore exiret; & alium minus sanctum fletu suo sollicitum redderet, risu quoque fiduciam non negaret.

Quod

Quod in morte gausa est ad Visionem sanctae Mariae. XXVI.

Quod & ipsa perseverantia gaudii probavit. Nam ita laeta jacuit postea, tanquam ad epulas invitata, & cum Angelis conuiuata. Vidit enim sanctam Mariam dominam nostram, vidit & salutauit. Aue, inquit, Maria, gratia plena, Dominus tecum. & in benedicta tu, defecit, & risit, & magno tripudio exultauit. Obtulerunt ei sorores imaginem sanctae Mariae: manu auertit illam, conuertens oculos ad visionem quam vidit in spiritu, quasi diceret, Ego saluto sanctam Mariam, non in imagine, sed in veritate. Et sicut extrema gaudii stultorum luctus occupat, ita expectatio iustorum laetitia, & sicut mors peccatorum pessima, ita pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum, in hac Sancta probatur. probavit defecit: Usque ad tempus sustinebit patiens, & postea reddito iocunditatis. Vidisses eam ad praecipuum Iesu obtinuisse, nec verbum de ore eius exisse, circuisse muros septem dies, & tunc clamasse, & clamore muros disiecisse, & morti mortem insultasse, nec mortis amara praedulcedine vitae sensisse. Risit tunc, ante non ridens, & videns impletam illam Baldad Suiuis sententiam: Deus non proicit simplicem, nec porrigit manum malignis, donec impleatur os tuum risu, & labia tua iudicio. Euaserat omnem angustiam, vidit ad vitam se transferri; perfecta merito, certa de praemio, vocatione Christi, & Angelorum conductu. Haec illi causa risus, haec materia iudicii; quae potuisset in occulto fieri, nisi parasset illi Deus apud homines in benedictione memoriam, sicut apud se gloriam, ut & nos traheret ad similem viuendi formam.

Pro. 14.
Ps. 33.
Pl. 115.
Ecclesi. 3.
Iob. 7.
Iob. 7.

Chunrado gratias egit. XXVII.

Nec dum tamen penitus defecerat, respirauit, & locuta est in gaudio, mirantibus cunctis, singulas quasque consolando exhortans & confortans manus earum in Deo, & gratias singulis agens pro impenso seruitio. Vidit Chunradum nomine, fidelem & deuotum sibi, qui de milite conuersus, & familia parentum eius omne Monasterii fecit opus, quem alloquens, multa consolatione repleuit, instruens verbis salutaribus. Tu, inquit, mihi adiutor & minister fidelis in Domino, bene seruisti mecum in officio domus Dei. en ego cucurri ad terminum, & hodie percipio brauium: Superest

2. Tim. 4.

E 3

Handwritten notes on the right page, including 'SIV' and '27'.

perest mihi corona iustitiæ, & requies æterna vitæ: confide & tibi superesse, nec diu differri, quia tu mihi coronam magnam ex parte præparasti. Si quid oratione, meditatione, vel lectione profeci, tu me reddidisti expeditam, & tui laboris instantia, fuit requies mea; ita nunc erit merces tua cum mercede mea. Sta ergo nunc, & persta, quasi miles bonus, certa vt fidelis bonus athleta. Labor quidem est, sed brevis & modicus, ad futuram gloriam, quæ nec modum habet, nec finem; quam ego nunc video, non tantum per fidem, sed certè per speciem. Video coronas nostras pro labore nostro reddendas, tantæ iucunditatis, tantæ gloriæ, vt nullius sensus, nullius lingua tibi possit edicere. Perseuera benefaciens, adiciis quotidie diuitias tibi & gloriam in cælo; sicut ille qui thesaurizat, nihil contemnit in lucro. Hæc locuta est, & reincipiens à Dei laude nõ cessauit, quam diu linguam mouere præualuit.

Quod inuisibiliter communicauit. XXVIII.

*Exod. 12.
Num. 9.*

Iacobi 5.

Sana frequentius communicauit, agnum comedens cum lactucis sagrestibus; quia nunquam sine lacrimis & amarissimis fletibus communicauit, & poculum sanguinis Christi cum fletu temperauit. Communicauerat, & in lecto doloris accipiens de consilio sancti Iacobi Apostoli, & Sacramentum vnctionis sanctæ, atque in ea indulgentiam peccatorum. Istud ab hominibus inter homines viuens. Sed tam cum Angelis victura, manibus communicauit angelicis. Ad finem deducta vocem vltra non habuit, gestu corporis præsentiam maiestatis ostendit, inclinans reuerenter, hians ore competenter, glutiens gutture decenter, sed & gestum bibentis imitans, & inclinans frequenter. Hoc viso mirata sunt sorores, & qui aderant, sed miraculum exhibens, animam mox soluit, communicans communicatoribus sanctis in gaudio, & abiens cum eis ad rem Sacramenti de Sacramento, & de refidei ad vultum speciei.

Erat illic videre miraculum, signa non mortis in mortua; splendorem, sed vitæ. viuenti similior, vultu roseo, rosis martyrum admixtum ostendit spiritum suum; sed lilii candorem imitans corpus reliquum, virginibus sociam testabatur animam, tam spiritu quam carne incorruptam.

Psal. 115.

Gaude nunc & letare Mæthildis, filia Syon, & non captiua Babylonis, canta cum Dauid canticum Domino in terra tua, quod plene non poteris in aliena. Dic, dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo. hosti-

hostiā laudis, eo quod effugeris de fornace ferrea Babylonis, & habitas in luce cum filiis lucis.

Quod in transitu eius pius fuit fletus, sed magis pium gaudium omnium. XXX.

Celebrantur exequia; ploratum ibi non est multum; nam lacrymas absorbuerat gloria. magis gaudebant de virtute manifesta; fletus si q erant, erant per se cuiq; ad ipsam nō pro ipsa. Corpus olim ieiuniis attenuauit, accessu infirmitatis profus absumptum, nihil reliquit vermibus deuorandum, sed super ossa cutis extensa hanc ab ea vocem Iob elicit: *Pelli meæ consumptis carnibus adhæsit os meum, & derelicta sunt tantummodo labia circa dentes meos. Nonne & diffusimilis erat illi, qui cucurrit aduersus Deum erecto collo, & pingui ceruicæ armatus est? Operuit faciem eius crassitudo, & de renibus eius aruina dependet. Nihil horum in Mathilde: Spiritus eius rexeat artus, ad ferendum faciles, quō ipse vellet, nec velle ipsius aliud, quā ut de morte ad vitam transfret. Et factum est ita. Nihil exequiis defuit gloriæ spiritualis, Psalmis, Hymnis, & canticis spiritualibus celebratæ sunt, accensa luminaria plurima, sed vento vehementi & frequenti extincta. Fecit autem Deus miraculum, ut cum præ flatu ventorum homines stare non possent, candelæ incessanter arderent, & cum iam extinctæ viderentur, arderet denuō inuisibiliter reaccensæ, & qui imperauit ventis & mari, voluit sponsam suam luce, quam semper dilexit, nec in morte priuare.*

Iob 19.
Iob 15.

Handwritten notes in the right margin: "SIV 27" and other faint markings.

De Chunrado quodam qui à graui Capitis dolore ibidem curatus. XXX.

Voluit Deus ostendere, quod viueret, & post mortem signum dans in fratre, qui mortuus fuisset, nisi mortua subuenisset. Nomen illi Chunradus, non ipse, quem proximo, sed homo liber, spirituali amore conuersus, ita infirmus capite, ut responsum mortis haberet quotidie, sed præcipue post fletus in morte Abbatisse. quid ageret? Vno tantum gradu ipse morsq; diuidebantur. Cæpit concepta fide audaciam, accedit ad mortuam, cogitans Evangelicæ mulieris exemplo, Quod si tetigero simbriam vestimenti eius, saluus ero. Tetigit ipse caput sanctæ, & suo capiti salutem acquisiuit, quod ad mortem ultra vsq; non doluit, & se de cetero virtutis Abbatisse testem & præconem dedit.

Marc. 6.

De

id est 3. iacob. De gloria exequiarum eius. XXXI. id est 11. d.

Affuit de provincia plebis multitudo, exequias celebrantis. offerunt pro ea salutaris oblatio, offerunt singuli ob sui memoriam, commendantes Sanctam Deo, & se Sancta commendantes coram Deo. Vicini aderant fletu eiulantes, vidua & orphani damna sua plorantes, ac si Dorcas iaceret praesens, & ostenderent Petro, quas illi tunicas fecisset & vestes. Affuerunt & infirmi sanati ab ea, confitentes illas, & illas infirmitates se euasisse per eam: sed per hoc celasse, ne Sancta grauaretur. Siquidem fuerat comminata, si proderent, quod in eadem mala reciderent. Haemina finem acceperunt in morte ipsius; illuc vsq; pactum fuit; postea quod vellent, dicere licuit. Processerunt plurimi tunc, qui dicerent, ille, se caecum fuisse, & vidisse; ille, sardum & audisse; ille paralyticum, & conualuisse; & alii atque alii diuersas & innumeras infirmitates per eam euasisse. Venerunt etiam infirmi ad exequias: plurimi sanati sunt, quorum numerum ideo non scribo, quia praesentium negligentia non annotauit. Inuidia quoque si affuisset, pro euidenti miraculo celare non potuisset.

Sepulta est cum honore, posita in Dyezzen, ante altare sancti Ioannis Baptistae, spiritu eius exultante in Domino, & corpore eius in testimonium illic posito, contra eos, qui agunt vita illius contraria.

Age nunc Sancta Dei, cognosce figmentum nostrum, cognosce & tuum, & te nihil potuisse, praeter auxilium diuinum, idemque nobis impetra ad faciendum bonum, & si tuum non possumus attingere meritum, ad gloriam eminentem, vel poenam possimus euitare per te, Deo coniunctam, in omnipotente nihil non potentem. Regnas cum Deo, da vt non regnet peccatum in mortali corpore nostro. & qui tibi contulit fructum centesimum cum virginibus, conferat nobis sexagesimum cum continentibus; imo vel tricesimum cum coniugatis tibi placentibus. Ornet te lilium in corona gloria, & seruo exultationis; nobis fiat vel viola testis poenitentiae & humiliationis. Tu sedes cum sponso sponsa in throno regni, dormias in sinu eius, consors quietis, & focia thalami; nobis sufficiat euasisse supplicium, & in regno caelorum vel vltimos fieri. Tu cum virginibus virgo sequaris agnum, quocumque ierit, & cantes canticum nouum; nos vero per lamentationes propheticas declina-

Mat. 9.

Mat. 11.

Rom. 6.

Mat. 13.

Apc. 14.

declinemus illud va tormentorum. Tu postremo sedeas cum Christo iudex viuorum & mortuorum; nos cum dextris assistamus in numero benedictorum, percepturi regnum tuis precibus, quod non possumus iustitia meritorum, ipso praesente, qui uiuit & regnat per omnia saecula saeculorum. Amen. Mat. 19.

Defuncta crines abscissi contra tonitruum valent. XXXII.

Ad finem nimium festino. Superest vnum dicere, quod historia prohibet reticere. Consilio Pauli comam nutriat dicentis: Mulier si comam nutriat, gloria est illi. Quod audiens, & obediens, nequid mandatorum praterisse videretur, cogitauit obseruare, ac quieteens verbo doctoris, non speciei corporis. Nam capillos ita velatos habuit, vt nunquam viderentur; & laboris plus quam decoris fuit, eos non tonderi, cum lasciuia eius nihil seruerint, sed totum oneri corporis, totum militiae spiritus; & oculus eius simplex esset in omnibus. Defuncta absciderunt eos, seruantes pro reliquiis: nec fallit pietas fidei. nam tactu eorum saepe sanantur infirmi. Certissimo autem sunt remedio contra tempestates & fulgura; & surgentibus ventis, atq; inuitantibus, capillos Sancta suspendunt in aera; sicq; tempestates conquiescunt, conticescunt tonitrua, ac si Dominus Iesus imperet eis, sicut in mari quondam, ita nunc in terra. Hoc tamen solum in Monasterio tam notum in prouincia, vt capilloru S. Mathildis ostensio, sit tempestatum depulsio: nec post mortem eius illic noxia fuerint, cum prius saepe nocuerint. 1. Cor. 11.

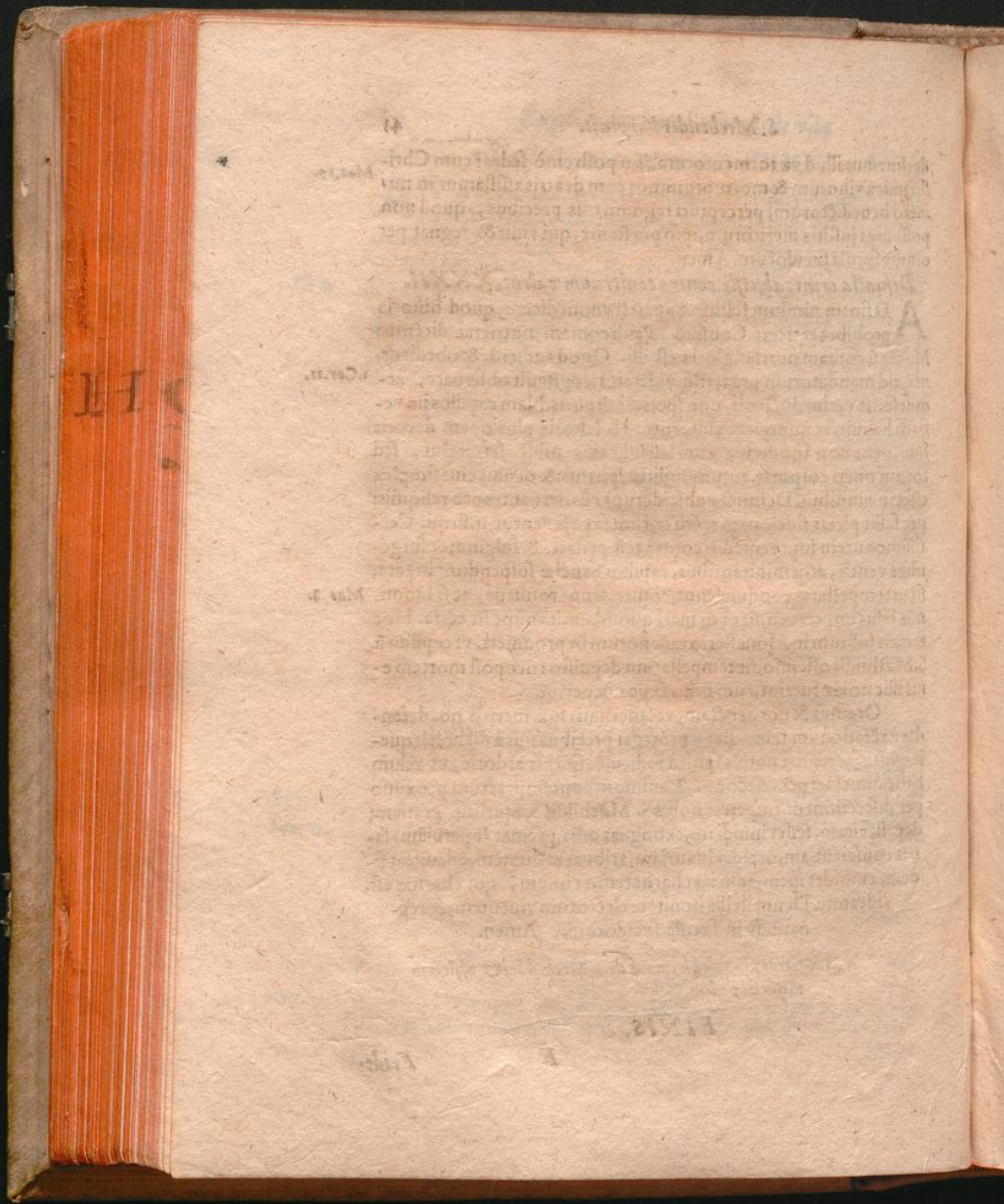
Oremus & nos Sanctam, vt sanctitatis suae meritis nos defendat a tetationum tempestate, protegat precibus suis a diaboli laqueis ignitis; accendat potius spiritu iudicii, & spiritu ardoris, vt zelum habeamus Dei per dilectione, & animum contemperatum proximo per discretionem. Impetret nobis S. Mathildis S. Spiritus gratiam; depellat iram, sedet inuidiam, extinguat odia, premat superbiam, fanct conscientiam, occidat luxuriam, tribuat castitatem, adaugeat fidem, cumulet spem, adiciat charitatem, vt ipsum, qui charitas est, videamus Deum in illa bonitate electorum viuentem, & regnantem in saecula saeculorum. Amen. Mat. 2.

*In m. s. erat praeterca hymnus de S. Mechilde; & officium
Missae de eadem.*

FINIS.

F

Fride-

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

FF

INDEX

lib